

Naročnina mesečna 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Cek. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.

Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izjave vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti: 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto

SCOVENECC

Japonska zaseda važna oporišča za nadaljnje prodiranje

Uspešna bitka z ameriškimi pomorskimi silami pri Marshallskih otokih — Odločna zavrnitev nesramnih laži o japonskih pomorskih izgubah — Letalski napad na Novo Gvinejo

Bangkok, 3. febr. AS: Po uradnih poročilih je japonsko letalstvo napadlo Port Oresby na Novi Gvineji. Število žrtev še ni znano.

Tokio, 3. febr. AS: Japonske čete so včeraj zjutraj popolnoma zasedle Amboino na Moluških otokih. Zasedbo te postojanke Japonci ne bodo dosegli le popolne strateške nadvlade na Moluški cesti in v Bardskem morju, marveč so si pridobili tudi izdatno oporišče, odkoder bo lahko japonsko letalstvo delovalo in posegalo v boje tja doli do Port Darwina. Otok Amboina je bil važna sovražnikova točka za odpor proti Japoncem v južnem Pacifiku. Ta točka je sedaj v japonskih rokah in iz nje Japonci lahko dosežejo celo tudi Nizozemsko Indijo in Avstralijo.

Tokio, 3. febr. AS: S Filipinov poročajo, da se je začel splošni napad proti ostankom ameriških čet na bojišču pri Marivelesu (na otoku Luzonu). Peklenski ogenj je začel deževati na ameriške postojanke vzdolž vzhodne obale polotoka Batang. Na južnem delu polotoka se nasprotnik zagrizeno brani.

Bangkok, 3. febr. AS: Poveljnik novozelandske mornarice, kontraadmiral Carter, ki je prispeel v Melbourne, je izjavil: »Angleška armada je na koncu svojih sil in ne bo mogla braniti naše dežele.«

Rim, 3. febr. AS: »Reuters« je izvedel iz Batavije: Sedaj, ko so se angleške čete umaknile iz Malaje na Singapurski otok, je zelo verjetno, da bodo Japonci poskušali zapreti vse

poti in dovozne možnosti k otoku. Gotovo je, da se bližajo Singapuru hudi časi. Civilno prebivalstvo — okoli milijon Malajcev, Kitajcev, Indijcev in Evropevc — bo izpostavljeno silnemu bombardiranju iz zraka, ker se Japonci lahko po mili volji poslužujejo vseh letališč v državi Johore. Tem se bo pridružil še ogenj topov, postavljenih onstran ožine na johorski obali. Možno je tudi, da bodo bombardirali trdnjavo z morja, vendar bo to nekoliko težje, ker so Angleži v določeni razdalji od trdnjave razpostavili veliko količino min. Neposredna bodočnost Singapura ne bo nič drugega kakor kri, delo, pot, solze.

Japonci bodo hudo navalili na Singapur

Tokio, 3. febr. AS: Polkovnik Yoshiaki Hotta, ki je v tiskovni službi generalnega štaba, je izjavil, da se bo Japonska pri napadu na Singapoor poslužila neizmerne in neustavljive strategije. Med drugim je rekel, da je na Singapooru le 14.000 angleških vojakov.

Važna japonska izhodišča za nadaljnje prodiranje

Tokio, 3. febr. AS: Zasedbo Amboina in Mulmeina se je zelo izpolnila vrsta japonskih izhodišč za nadaljnje napade. Japonsko zavoje-

vanje nadaljne Birme, Nizozemske Indije in Avstralije bo imelo izhodišča v sledečih postojankah: Mulmein, Ponianak Kavieng, Amboina in Nova Britanija. Načelnik mornariškega pomorskega oddelka je izjavil, da sedaj japonska mornarica gospoduje v morjih okoli Jave, Sumatre, Avstralije in Malajske in da se to dosedanje »Avstralsko Sredozemlje« lahko imenuje »Morje velike vzhodne Azije«.

Japonski uspeh na Marshallskih otokih

Tokio, 3. febr. AS: Japonski glavni cesarski stan poroča: Edinice ameriškega vojnega brodomstva, med katerimi so bile letalonosilke, križarka in rušilci, so se pojavile v vodah ob Marshallskih otokih. Japonske edince so napadle in zažgale neko sovražnikovo križarko ter hudo poškodovale več drugih ladij. Neka japonska pomožna ladja je dobila lažje poškodbe. Druge japonske bojne ladje ter stavbe na otokih niso trpele mnogo škode. Japonci so imeli 28 mrtvih in ranjenih.

Rim, 3. februarja. AS: Japonski pomorski pribočnik pri japonskem veleposlaništvu v Rimu je dal sledečo izjavo po ameriškem napadu na Marshallsek otoke:

Ob zori 1. februarja je oddelek ameriških ladij, sestojec se verjetno iz ene letalonosilke in večih križark prišel blizu nekaterih majhnih otokov vzhodno od Marshallskih otokov in je streljal s topovi in z letali, po teh nenadnih napadih pa se je hitro podal v beg. Japonsko letalstvo je po tem napadu zasledovalo sovražnika in zadelo eno križarko, kjer so se videli plameni. Japonci so med drugim tudi sestrelili 11 sovražnih letal, ki so se udeležila napada.

Zasledovanje sovražnika vzhodno od Cirene

Vojno poročilo št. 612

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

Italijansko-nemški motorizirani oddelki napredujejo kljub sovražnikovu odporu vzhodno od Cirene. V bitko so posegle letalske skupine in so uspešno napadle sovražnikove zaloge in skladišča, obstreljevale s strojnimi in zažgale avtomobile ter letala na zemlji.

Slabo vreme ni zadržalo ofenzive nemškega letalstva na otok Malto, kjer so bila ponovno napadena letališča in pristanišča.

Angleška letala so bila ponoči nad Napolijem in Palermom, kjer so spu-

stila nekaj rušilnih in zažigalnih bomb; škoda je znatna, v Napoliju ni bilo človeških žrtev, v Palermu so bili trije ranjeni.

Odpor v Bardiji, Sollumu in Halfaji je mnogo pripomogel k zmagi v Cirenajki

Vichy, 3. febr. AS: »Tempo« piše o umiku Angležev v Cirenajki in pravi med drugim: Po pripovedovanju angleških ujetnikov je glavni vzrok angleškega neuspeha v odporu, ki so ga nudile posadke pri obrambi Bardije, Solluma in Halfaje. Ta odpor ni le vezal velikega dela 8. angleške armade, medtem ko so se italijansko-nemški oddelki na novo organizirali, marveč je prizadejal nasprotniku zelo težke izgube.

Odbiti sovjetski napadi na različnih odsekih vzhodnega bojišča

Sovjetske izgube severovzhodno od Taganroga — Velike angleške pomorske izgube v januarju

Nemško vojno poročilo

Hitlerjev glavni stan, 3. februarja. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Na različnih odsekih vzhodnega bojišča zlasti severovzhodno od Taganroga so bili odbiti sovjetski napadi z velikimi izgubami za sovražnika. Na drugih mestih so prinesli lastni napadi proti žilavemu sovražnemu odporu kljub težkim snežnim razmeram krajevne uspehe. Sovjetsko letalstvo je izgubilo v letalskih bojih in pa v napadih na letališča 23 letal, lastnih izgub pa ni bilo. Pred angleško južno obalo so bojna letala potopila v konvojih 3 tovarne parnike s skupno 10.000 tonami in eno ogledniško ladjo.

Druge velika trgovska ladja je bila težko zadeta. Med ogledniškim poletom je letalstvo podnevi z dobrim uspehom bombardiralo industrijske naprave na vzhodni škotski obali.

V Cirenajki se je sovražnik ponovno postavil v boj in je bil odbit. Pretrpel je izgube v moštvu in gradivu.

Pri napadih nemških letalskih sil na letališča, pristanišče naprave in druge vojaške cilje na otoku Malti so težke bombe zadeli tudi neko tovarno za orožje in torpeda.

Na obali zasedene zahodne Evrope so včeraj nemška lovka letala sestrelila tri angleška letala.

V januarju je bil na različnih morjih dobro izveden boj proti sovražnim ladjam, ki dovažajo preskrbo. Vojna mornarica in letalstvo sta potopila 63 trgovskih ladij s 460.000 tonami; od tega so samo podmornice uničile 56 ladij s 367.000 tonami. — Angleška vojna mornarica je izgubila v istem času v bojih z nemško mornarico tri rušilce, eno podmornico in en hitri čoln. Razen tega je bila z bombami ali torpedi poškodovana ena križarka, štirje rušilci, ena podmornica, en iskalec min in ena oborožena ladja kakor tudi 28 trgovskih ladij. V teh številkah niso obsežene sovjetske izgube.

Berlin, 3. febr. AS: Izvedelo se je, da so nemške čete 31. januarja v donski kotlini med bitko, ki je trajala več dni, zavzele neki kraj, ki ga je branila številna sovjetska vojska. Neki brandenburški bataljon je obkolil Sovjete od treh strani in ti so se morali umakniti. Bitka se je končala z uničenjem dela sovražnih sil in z begom preostalega dela.

Položaj na vzhodnem bojišču

Rim, 3. febr. AS: Londonski in moskovski radio že dva meseca neprestano trobita o uspehih na vzhodnem bojišču. V resnici pa so sovjetske armade zasedle le nekaj stotin kilometrov zaledenih step, ki so jih, kakor piše »Popolo di Roma«, Nemci prostovoljno zapustili iz strateških ozirov, ki jih je povzročila huda zima. Sovjeti so v upanju, da bodo imeli velike uspehe nasproti Nemcem in zaveznikom, napadali, pa se v svojih napadih le iztrpujejo.

Rim, 3. febr. AS: Sovjetsko vojno poročilo z dne 2. februarja je končno le priznalo padec Feodosije. — S tem priznanjem je potrdilo resničnost dejstva, ki je bilo zabeleženo v nemškem vojnem poročilu že pred dvema tednoma. Sovjetsko poveljstvo s tem posredno tudi priznava neuspeh svoje ofenzive na Krimu.

Amerika bo zasedla angleška oporišča

Stockholm, 3. febr. AS: »Afton Bladet« piše iz New Yorka, da je sprejela vojaška komisija ameriške poslanske zbornice soglasen sklep, da se Združene države ne bodo prav nič več obotavljale vzeti v polno posest oporišča, ki jim jih je odstopila Anglija v zameno za 50 rušilcev v začetku vojne.

Lizbona, 3. febr. AS: Avstralski ministrski predsednik je izjavil, da bodo poklicani pod orožje vsi moški do 65 leta in uvrščeni v narodno milico ter prostovoljske obrambne oddelke. Mlajši letniki bodo poslani na bojišče.

Buenos Aires, 3. febr. AS: Mornariški minister Združenih držav, Knox, ki je pred mešano kongresno komisijo utemeljeval zakonski predlog za odobritev novih kreditov za vojno mornarico, je moral priznati, da je položaj na obeh oceanih kritičen. Ni treba pripominjati, da je to priznanje zelo bridko v ustih Knox, ki se je tako tru-

dil, da bi potegnil Ameriko v vojno. Ameriški vladni krogi so določili 24-urni delovnik v vojni industriji, kar pa se je praktično pokazalo za neizvedljivo, ker voditelji podjetij — kakor je izjavil Knox — lahko pridobe le 10% delavcev za nočno delo. Minister Knox je tudi priznal, da je nastala velika zmešnjava v proizvodnji letal.

Obupen klic singapurskega guvernerja

Rim, 3. februarja. AS: Guverner Singapurske trdnjave sir Shenton Thomas je imel po radiu govor mestnemu prebivalstvu in je dejal, da so zadnje dni prispele znatne okrepitve. Churchill in drugi so vam sporočili, da so bile dovoljene okrepitve za čimprej. Jaz vam lahko povem, da so zadnje dni dosegle bistvene okrepitve. Nadalje je dejal, da je treba smatrati, da se je bitka za Singapur že začela, da bo boj nedvomno trl, toda ne trši kakor oni, ki ga prestajajo v Angliji, na Kitajskem in v Rusiji. Če so narodi teh treh držav lahko sprejeli totalno vojno, jo bo lahko sprejelo tudi singapursko prebivalstvo.

Kitajska se pripravlja na sklenitev ločenega miru z Japonsko

Stockholm, 3. februarja. AS: Zadnje japonske trdnjave in ogražanje Rangoona ter birmanske ceste so izzvale nered ne samo v Londonu, marveč tudi v Cungkingu. Dve najnovejši posojili Angležev in Amerikancev Cankajsku smatrajo v angleških političnih krogih kot prvi znak krize in kitajski poslanik v Londonu je imel razgovor z zunanjim ministrom Edenom, kjer mu je povedal, da njegova vlada nujno potrebuje letalske okrepitve in vojno gradivo, če zavezniki nečajo, da bo Kitajska odložila orožje. Novice, da namerava Kitajska skleniti ločeni mir z Japonsko zaradi notranjih razmer in zaradi vedno bolj primanjkujočega živeža, so vedno resnejše.

Tokio, 3. febr. AS: Z ozirom na nesramno in vztrajno angleško-ameriško propagando, ki skuša dopovedati, da so Japonci izgubili veliko ladij in veliko vojaštva pri bojih v ožini Makasar, na pristojnem japonskem viru že neshetokrat izjavljajo, da so vse te trditve plod razuzdane nasprotnikove domišljije, ki hoče s tako propagando prikriti trde udarce, katere je prejel od Japoncev na Tihem oceanu. Kakor je glavni cesarski stan že objavil, znašajo japonske izgube v ožini Makasar le širi parnike s četami, ki pa so se po večini rešile, in nič drugega. Nasprotna propaganda naj le še kar naprej širi take novice. Ščasnoma bo prišla na dan resnica, ki bo odprla oči tistim, ki so bili slepi včeraj in so še danes.

Obisk maršala Göringa v Rimu

Rim, 3. febr. AS: Nemški maršal Göring se mudi že od 27. januarja v Italiji. 28. januarja je imel večurni razgovor z Ducejem. 29. januarja je bil maršal Göring sprejet pri kralju in cesarju. Zvečer 29. januarja je maršal Gö-

ring odpotoval iz Rima v južno Italijo, da bi na Siciliji obiskal svoje oddelke in ugotovil, kako so pripravljeni in kakšen je njihov borbeni duh. 2. februarja se je vrnil v Rim na nova posvetovanja.

Nova norveška vlada, ki bo sklenila ločeni mir z Nemčijo

Oslo, 3. februarja. AS: Norveško državno tajništvo je izdalo naslednje poročilo:

Ministrski predsednik Vittingum Quisling, ki je 1. februarja prevzel ministrsko predsedstvo, je prosil naslednje dosedanje ministre, naj svoja mesta ohranijo in ukazal imenovanje novih ministrov: Eam Hagelin, načelnik oddelka za notranje zadeve; Irgens, načelnik oddelka za plovbo; Pretheim, načelnik oddelka za poljedelstvo; Hustad, načelnik odd. za delo; Skancke, načelnik oddelka za bogoslužje in prosvede; Rainsaes, načelnik oddelka za pravosodje; Johannes Lie, načelnik policijskega oddelka; Gualbrant Lunde, načelnik oddelka za kulturo in propagando; Lippsteb, načelnik socialnega oddelka; Stank, načelnik oddelka za delovno službo in šport; Fuglesank, načelnik državnega

sveta in minister narodnosocialistične stranke. Poleg tega je Quisling imenoval še naslednje nove ministre: Frederik Pryc, načelnik finančnega oddelka; Riving Brueter, načelnik oddelka za trgovino in industrijo, ribištvo in preiskrbo.

Rim, 3. februarja. AS: Imenovanje norveške vlade, ki ji predseduje Quisling, pričinja novo dobo med Nemčijo in Norveško, dobo, ki jo označuje medsebojno zaupanje in sodelovanje, katero omogoča nadaljnji obsežni razvoj. Kakor je povedal Quisling, je najvažnejša naloga nove vlade: skleniti mir z Nemčijo. Norveška — pravijo na pristojnem nemškem viru — bo tako prva sovražna država, ki bo sklenila separatni mir z Nemčijo.

Egiptovska vlada odstopila

Ankara, 3. febr. AS: Iz Kaira se je izvedelo, da je celotna egiptovska vlada odstopila.

Rim, 3. febr. AS: Angleški listi so izvedeli od svojih diplomatskih dopisnikov v Kairu, da je egiptovska vlada odstopila zaradi nesoglasij med kraljem Farukom in njegovimi ministri glede prekinitve diplomatskih odnosov z vlado v Vichyju. Jasno je, da so prekinitve zahtevali Angleži, hoteli tako zapleniti francosko premoženje v Egiptu in ga dati na razpolago gaullistom. Egiptovski kralj je zahteval od ministrskega predsednika, naj njegov zunanji minister zavrne metode, ki jih izvaja Anglija proti Egiptu, čigar neodvisnost in suverenost sta na tleh. Zdi se torej, da je hotel kralj Faruk s svojim ravnanjem izreči nezadovoljstvo egiptovske ljudstva proti Angliji, ki se ne poslužuje Egipta samo kot oporiča z vsemi posledicami, ki so s tem v zvezi, marveč mu hoče vsiljevati svojo voljo celo v zunanji politiki.

Buenos Aires, 3. febr. AS: Na obali Tulio-mayo je tornado podrli polovico mesta Urubanda v Peruju. 400 ljudi je bilo ubitih, 1500 ljudi je brez strehe in mesto je v ponovni nevarnosti, da bo preplavljeno. Prvi val je zadel mesto, ko so vsi ljudje spali.

Amboina

je nizozemski otok v Malajskem otočju. Otok je zlasti znan zaradi tega, ker se na njem prideluje največ dišav. Dišave, orehi in nekaj petroleja — to so bili glavni izvozni predmeti s tega otoka. Otok Amboina je velik 761 kvadratnih kilometrov in ima 40.000 prebivalcev. Glavno mesto otoka je Amboina in leži na njegovi južni obali. Ker so potresi zelo pogosti, je večina hiš iz lesa in so enonadstropne. Mesto Amboina ima 12.000 prebivalcev.

Moulmein

je glavno mesto pokrajine Tenaserin v Birmaniji. Mesto šteje nad 60.000 prebivalcev in leži na levem bregu reke Salween ter ima zelo dobro pristanišče z doki in ladjedelnicami. Iz Moulmeina so izvažali predvsem les in riž. Mesto je veliko romarsko središče budistov.

Popolna sloga med Španijo in Portugalsko

Lisbona, 3. febr. AS: Vojaško portugalsko odposlanstvo, ki se je vrnilo z obiska v španskem Maroku, je poročalo o svojem potovanju ministru Salazarju. Kar se tiče vojaških ozirov, je odposlanstvo poudarilo bratstvo med špansko in portugalsko vojsko, ki je bilo utrjeno v orožju obeh narodov, ko je boljšeizvem ogražal lberski polotok.

Tokio, 3. febr. AS: Japonski cesarski stan potrjuje, da je japonska vojska zasedla Mulmein v Birmaniji. Angleži so se krčevito upirali, pa so bili premagani med ploho, ki se je vtila med bitko.

Bridka priznanja ministra Knoxa

Pravilnik za poslovanje Pokrajinskega podpornega zavoda

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na navedbo z dne 17. dec. 1941-XX št. 181, s katero je bil ustanovljen Pokrajinski podporni zavod v Ljubljani in smatrajoč za umestno, da se izdajo navodila za upravno in računovodstveno poslovanje zavoda po čl. 5. navedene naredbe, odloča:

Odobruje se naslednji pravilnik za upravo in računovodstveno poslovanje Pokrajinskega podpornega zavoda:

Čl. 1. Upravni odbor PPZ opravlja vse posle, ki se tičejo uprave in sklepa o vseh zadevah, ki se tičejo zavoda.

Zlasti spadajo v naloge upravnega odbora:

1. v mesecu septembru sklepanje o proračunu in v mesecu aprilu o zaključnem računu, ki se predlagata Visokemu komisariju v odobritev;

2. organiziranje podpornih akcij v občinah pokrajine, predlaganje sprememb in prenosov, ki se mu zde umestne za boljše ostvarjanje namenov zavoda;

3. sestavljanje pravil in pravilnikov za upravo in notranjo službo, ki se predlagajo v odobritev Visokemu komisariju;

4. postavljanje in odstavljanje uradnikov in uslužbencev, katerim določi prejemke in predpiše področje, s pridržkom odobritve po Visokem komisariju;

5. skrb za redno vzdrževanje inventarja in spolnjevanje vseh upravnih in računovodstvenih prepisov.

Pri pogodbah, upravnih dejanjih in v razmerju do oblastev predstavlja zavod predsednik. Nadomestje ga ob odsotnosti ali opravičenem zadržku najstarejši član.

Čl. 2. Zavod daje občno, začasno in neposredno podporo in nadomestuje v tem druge krajevne ustanove, ki delujejo z istim namenom.

Čl. 3. Upravni odbor PPZ se shaja vsaj enkrat na mesec. Za sklepčnost seji je potrebna udeležba vsaj 5 članov, vstevši predsednika.

Primerki zapisnikov se pošljejo v osmih dneh Visokemu komisariju, kateremu je treba o pravem času priobčiti tudi dnevni red vsake seje.

Čl. 4. Pokrajinski zavod deluje podporno po krajevnih odborih iz čl. 3. naredbe z dne 17. decembra 1941-XX št. 181.

Ti odbori so sestavljeni v občinah z manj ko 5000 prebivalci iz treh članov, v občinah z več prebivalci pa iz 5 članov.

Politični tajnik kraja ali poveljnik Podporna središča PNF, kjer obstoji, je po svojem položaju predsednik občinskega odbora.

Tajništva in računovodstvena dela odbora opravlja občinski tajnik.

Za občinski ljubljanski odbor imenuje PPZ pa odobritvi Visokega komisarja posebnega tajnika, ki ima potrebne sposobnosti in strokovno izobrazbo.

Občinski odbori se redoma shajajo enkrat na mesec in sklepajo v mesecu juliju vsako leto o programu, ki naj se izvrši v naslednji zimski sezoni. Prepis sejin zapisnikov se mora dostaviti PPZ.

Čl. 5. Proračunsko leto se začne s 1. jan. in konča z 31. dec. vsakega leta.

Po programih, ki jih izdelajo občinski odbori, sestavi PPZ v mesecu sept. skupni proračun za naslednje leto in ga predloži v dvojniku Visokemu komisariju v odobritev.

V proračunu se morajo določiti preliminirani dohodki in izdatki, spadajoči v poslovno dobo, na katero se nanaša, kakor tudi prebiki ali primanjilja prejšnjih poslovnih dob.

Med proračunske dohodke se postavljajo poleg domnevnega prebitka prejšnjih poslovnih dob vsi dohodki, preliminirani po določbah iz člena 4. naredbe z dne 17. dec. 1941-XX št. 181, med izdatke pa stroški za izvedbo podpornega programa tega letnika.

Vsote, ki jih vsako leto določijo občine v proračunih za občno pomoč, in ki se morajo predložiti PPZ v smislu ustanovitvene naredbe, se vpišejo v proračun zavoda, vzdrž se pa njih posebna namembna v korist odbora obč., odkoder so.

Čl. 6. PPZ in občinski odbori morajo voditi vložni zapisnik za vpis došlih in odposlanih uradnih spisov in drugih spisov v zvezi z upravo ter časovni register o sklepih.

Čl. 7. Za vse ukrepe tako PPZ kakor občinskih odborov je potreben redni sklep, ki ga podpisata predsednik in tajnik. Zapisniki o sklepih občinskih odborov se pošljejo PPZ, zapisniki tega pa Visokemu komisariju v osmih dneh.

Čl. 8. Odobritev Visokega komisarja je obvezna za sklepe PPZ, ki se nanašajo:

a) na programe in proračune, namembno novih in višjih dohodkov, ukinitve skladov, za vsako poglavje;

b) na rabokupne nepremičnine za dobo, daljšo od desetih let;

c) na nakup nepremičnin, sprejem zupuščin, spreminjanje ali zmanjšanje zavodove imovine;

d) na aktivne in pasivne pravde in poravnave za vrednost nad 3000 lir;

e) na organizacijske pravilnike osebja;

f) na angažiranja in izplačila iz izrednega dela proračuna;

g) na notranje poslovne.

Čl. 9. Tako občinski odbori kakor PPZ morajo sproti voditi natančen inventar o vsej premoženju in nepremični imovini.

Inventar obsega vse imetje, ki je imovina zavoda, in stvari, ki jih drugi njemu zaupajo.

Inventarska vrednost je enaka nabavni ceni v primerih nabave, ob vseh drugih primerih pa se določi s cenitvijo.

Dopolnjeni imovinski izkaz o opremljenju

občinskih odborov se pošlje konec leta PPZ, ki prevzame podatke v svoj imovinski račun in pošlje dva po predsedniku in tajniku podpisana primerka Visokemu komisariju v naslednjem mesecu marca.

Čl. 10. Najkasneje konec meseca marca vsakega leta predloži blagajnik PPZ zaključni račun o upravi preteklega proračunske dobe, sestavljen v enaki razredbi in zapovrstnosti kakor je sestavljen proračun.

Računu je treba priložiti poročilo revizorjev in izjavo blagajnika o blagajniškem saldu na dan 31. dec. preteklega poslovnega dobe.

Prav tako je treba računu, ki ga mora upravni odbor redno potrditi in objaviti, priložiti poročilo o moralnem uspehu poslovanja.

Račun se pošlje Visokemu komisariju v odobritev.

Čl. 11. Vplačilna in izplačilna blagajniška služba PPZ se poverja Hranilnici ljubljanske pokrajine.

Ta opravlja izplačila samo po rednih izplačilnih nalogih, ki so jih skupno podpisali predsednik, najstarejši član in knjigovodja PPZ, vplačila pa sprejema po prevzemnih nalogih, ki sta jih podpisala predsednik in knjigovodja.

Uprava PPZ mora voditi natančen seznam o izdanih prevzemnih nalogih in drug seznam o izdanih izplačilnih nalogih.

Za časovno zaporedno in sistematično književanje mora voditi sproti dopolnjeni dnevnik in glavno knjigo.

Poleg tega osnuje pomožne knjige, ki bi bile potrebne za posamezne vrste poslov.

Čl. 12. Svoje podporno delovanje izvajajo občinski odbori v mejah z višjega mesta odobrenih programov, po predmetih iz sredstev, ki jih daje posameznim odborom na razpolago PPZ.

Občinski odbori morajo poslati vsak mesec PPZ nadrobno poročilo, v katerem navedejo ločeno število podpiranih rodbin in oseb, izplačane zneske in vse druge podatke, ki se nanašajo na opravljeno podporno delovanje.

Novi predmeti se ne morejo dovoliti, če se ne preloži in spozna za pravilnega z dokazili opremljeni obračun o prejšnjih predmetih.

Čl. 13. Osebe, ki prosijo za podporo, morajo vložiti prošnjo na občinski odbor na obrazcu, katerega dobe pri odboru.

Po potrebnih ovedbah sklepa odbor o sprejemu ali zavrnitvi prošnje.

Sprejete prošnje se vpišejo v imenske sezname po datumu in se pri tem navedeta vrsta in vsebina podpore.

V teh imenikih se vpišejo nujna izplačila zaradi naknadne odobritve.

Imeniki so pravnoveljavni, ko jih podpisše predsednik.

Podpore trajne vrste se morajo občasno pregledovati, da se podeljevanje nadalje ali pa ustavi. Ko se podpora izteče, mora podpiranec vsakega vložiti novo prošnjo zaradi nadaljnjega prejemanja pomoči.

Čl. 14. Višina pomoči se določa za vsak primer posebej po potrebnosti prošilca in po razpoložljivih sredstvih.

Podpora je predvsem v nakazovanju brezplačne hrane, dajanju oblačilnih nakaznic in izjemno v dajanju denarne pomoči.

Zivila se dajejo v obliki pripravljenih obrokov in živilskih nakaznic, ki se glase na zanesljive dobavitelje, katere izbire odbor.

Zivilske nakaznice smejo obsegati samo najnujnejše življenjske potrebščine.

Pri tem se pa morajo upoštevati veljavni predpisi o racioniranju in omejitvi potrošnje.

Čl. 15. Ta pravilnik stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljublj. pokrajino.

Ljubljana, 23. januarja 1942-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino

EMILIO GRAZIOLI

teklega meseca, kakor so razvidni iz njihovih prejemnih in oddajnih knjig z odnosnimi števili, ki se nanašajo na prejem in oddajo njihovih proizvodov v teku meseca.

Primer, ki ga daje priložni vzorec, kaže jasno, kako naj se ravna obvezanci ob vpošiljavi podatkov, ki jih Comcordit zahteva, nanašajočih se na mesec januar 1942-XX.

Oboje, okrožnico in prilogo, morejo Trg. ind. zbornica kakor tudi strokovne organizacije priobčiti zainteresovanim podjetjem, pravočasno in z vsemi sredstvi, ki jih imajo na razpolago.

Za Visokega komisarja načelnik VIII. oddelka.

Odstotek od vstopnin za javne kinematografe pobira odslej: »Società Italiana degli Autori ed Editori«

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291,

glede na svoji naredbi z dne 1. avgusta 1941-XIX št. 76 o postavitvi krajevnih organizacij društev Udruženje jugoslovanskih Muzičkih Autora »UJMA« (Društvo jugoslovanskih glasbenih avtorjev) in Udruženje jugoslovanskih Dramskih Autora »UJDA« (Društvo jugoslovanskih dramskih avtorjev) v likvidaciji in z dne 1. avgusta 1941-XIX št. 77 o dovolitvi društvu »Società Italiana degli Autori e Editori«, da sme poslovati v Ljubljanski pokrajini,

na podstavi odločbe ministrstva za prosveto bivše jugoslovanske vlade z dne 7. marca 1938 št. 529,

upoštevaje, da skrbí društvo »Società Italiana degli Autori ed Editori« namesto društev »UJMA« in »UJDA« za zaščito avtorskih pravic v Ljubljanski pokrajini in

smatrajoč, da je potrebno določiti avtorske nagrade, ki gredo »SIAE« za glasbeno spremljavo zvočnih vložkov v kinematografskih filmih, od reja:

Člen 1. Od kosmatih vstopnin za vse javne kinematografske predstave v Ljubljanski pokrajini se priznava v prid društvu »Società Italiana degli Autori ed Editori« kot odškodnina za avtorske pravice na glasbeno spremljavo zvočnih filmskih vložkov provizija v višini enega odstotka (1%).

Člen 2. Odstotek iz prednjega člena pobira poverjenik društva »Società Italiana degli Autori ed Editori«, ki ga to predpisno pooblasti.

Člen 3. Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 26. januarja 1942-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:

Emilio Grazioli.

Z vsega sveta

Nemčija
Voditelj nemškega športa

Tschammer von Osten je odredil, da morajo biti odpovedane vse športne prireditve, ki zahtevajo, da bi morali športniki in tekmovalci udeležbo pri prireditvi prepotovati več ko 50 km.

Francija
Poljedelsko ministrstvo

je zaplenilo veliko posestvo barona Rothschilda. Posestvo je veliko 700 hektarjev in besedilo uradne zaplembe pravi, da bodo na tem posestvu zaposlili predvsem brezposelne. Židovski baron Rothschild je Francijo zapustil v juniju 1940 in so njegova druga posestva in umetniške zbirke zaplenili že tedaj, ko so mu odvzeli francosko državljanstvo.

V Parizu
je legija protiboljševiških prostovoljcev priredila veliko zborovanje, katerega se je udeležilo nad 10.000 oseb. Zborovanju je predsedoval Marcel Deat, vodja protiboljševiškega gibanja v Franciji.

V svojem govoru je izjavil, da Evropa z vojno proti boljševizmu uresničuje svojo edinstvo in si oblikuje svobodo na bojnem polju. Za njim je govoril Doriot, predsednik francoske narodne stranke, ki je poročnik v legiji protiboljševiških prostovoljcev. V svojem govoru je rekel, da mu je dolga izkušnja z boljševizmom osebno dokazala, da je treba boljševizem uničiti. Dne 22. junija je Sovjetska Rusija najbrž imela 25.000 tankov, prav toliko letal in mnogo motoriziranega topništva. Toda v boju proti boljševizmu imajo njegovi nasprotniki v rokah že glavne temelje zmage.

Anglija
Pri Glasgowu

se je v noči od sobote na nedeljo zgodila velika železniška nesreča in je bilo mrtvih 20 potnikov, 30 težko ranjenih, nad 100 pa lažje ranjenih. Brzovlak Edinburgh-Glasgow je zavozil na manjši postaji v lokomotivo. Več vagonov brzovlaka se je razbilo ali pa preobrnilo.

Za vojaško službo
so v Angliji preteklo soboto popisali vse mladeniče, ki so dosegli starost 17 let. Prihodnji mesec pa bodo v isti namen popisali vse mladeniče, ki so stari 16 let.

Poveljniki »Ark Royal«, letalonosilke, ki je bila potopljena blizu Gibraltara, je bil pozvan, da mora priti pred vojni svet v Portsmouth poročat o podrobnostih, kako je bila letalonosilka potopljena.

Švedska
Baltso morje

je zamrznilo in ob švedski obali ter v Baltskem zalivu je led zajel 25 parnikov, ki čakajo sedaj na boljše vremenske razmere.

Švedsko zunanje ministrstvo je objavilo, da je bil odstavljen švedski poslanik Fin Lund v Buenos Airesu, ker ni maral izvršiti ukazov svoje vlade ter je delal na lastno roko, kar pa je bilo proti koristim švedskega naroda.

Prve vaje
za protiletalsko obrambo so imeli to zimo v Stockholmu in se je vaj udeležilo nad 6.000 oseb.

Južna Afrika
Brzjavne in telefonske zveze

so bile v nedeljo pretrgane med glavnimi središči Južne Afrike. Za nekaj ur je bil prekinjen brzjavni in telefonski promet med Johannesburgom, Capetownom, East Londonom in Port Elisabeth.

Angleška uradna agencija je k temu poročilo dodala, da bo vlada Južne Afrike z vso strogostjo zatrla takšna ali slična sabotažna dejanja.

Irak
Ameriški poslanik

in Iraku Paul Knabenshue je umrl v Bagdadu in sicer na posledica tetanusa. Po lažji operaciji je nastopil tetanus, ki mu je ameriški diplomat podlegel.

Stockholm, 3. febr. DNB: Kakor poroča dopisnik lista »Stockholms Tidning«, vlada v Londonu misli, da bo general Rommel napredoval proti Dorni, edinemu pomembnemu pristaniškemu mestu med Bengazijem in Tobrukum.

Gospodarstvo

Veljavnost maksimalnega cenika št. 5. Včeraj smo prinesli novi maksimalni cenik št. 5, ki stopi po odredbi Visokega komisarja v veljavo dne 3. februarja letos, ne pa, kakor je bilo pomotno navedeno, dne 1. februarja. Nadalje je treba navesti, da znaša cena kruha v Ljubljani v kosih od 500 do 1000 gramov 2.20 lire, ne pa 2.40 lire.

Likvidacije: Luščilnica riža, družba z om. zavezo v Ljubljani, Sladkor, družba z om. zav. v Ljubljani, in Tiskarna Grafika, družba z om. zavezo v Ljubljani.

Organizacijsko delo za milanski velesejem. Pripravljalna dela za milanski velesejem, ki bo od 11. do 27. aprila, se razvijajo v velikem obsegu. Predvsem bosta postavljeni na novo dve zastavni zgradbi za tehnične službe ter skladišča.

Poziv delodajalskim organizacijam. Pokrajinska zveza delodajalcev opozarja v smislu objavljenih določb, da morajo vsa združenja, ki veljajo za razpuščena in spojena, predložiti Inspekciji dela pri Visokem komisariatu svoje bilance, seznam članov, pravila in drugo. Inspekcija dela odloči sporazumno s predsednikom Zveze delodajalcev o njih veljavnosti. V kolikor združenja tega še niso storila, jih poziva Pokrajinska zveza delodajalcev, da v teku tega tedna sporoče potrebne podatke Inspekciji dela.

Nemčija in francosko gospodarstvo. Na glavni skupščini delničarjev Banque de France je bilo podano tudi splošno gospodarsko poročilo, iz katerega je posneti, da je poživitev francoskega gospodarstva bila lani v največji meri zvezana z naročili iz Nemčije. Vključ temu pa je pomanjkanje surovin prisililo k omejitvam dela. Nasprotno pa trpi gospodarstvo zaradi preoblike likvidnih sredstev. Vloge v francoskih bankah so se lani v prvih 11 mesecih zvišale od 62 na 75 milijard frankov, tudi vloge pri hranilnicah so se zvišale za 6.5 milijarde frankov. Znižanje diskonta Francoske banke od 2 na 1.75% je povzročilo splošno znižanje obrestne mere in tudi količina eskontiranih menic se je izredno zmanjšala. Lani se je zvišal obtok bankovcev v Francijo od 218.4 na 266.8 (povišanje leta 1940 je znašalo 67 milijard frankov). Predjunijske banke francoski državi v znesku 150 milijard frankov so bili izkoriščani s 139 milijardami in služijo predvsem za kritje zasledbenih stroškov (leta 1940 je bilo predjunijsko za 80 milijard, od tega izkoriščenih 72.3 milijarde).

Iz hrvatskega gospodarstva
Promet na zagrebški borzi je znašal v drugi polovici leta 1941 502 milij. kun.

Ferro-Wolf v Zagrebu. V Zagrebu je bila ustanovljena delniška družba Ferro-Wolf z glavnico pol milijona kun, pri kateri je vodilo udeležena kolonjska skupina Oton Wolf. Predmet družbinega poslovanja je uvoz strojev itd. ter izvoz rud ter kmetijskih proizvodov.

Iz hrvatske industrije. Elin, d. d. za električno industrijo v Zagrebu izkazuje za poslovno leto 1940 pri glavnici 3.5 milij. kun čistega dobička 548.874 kun. — Znana zagorska tvornica volnenih proizvodov bo predlagala glavni skupščini delničarjev zvišanje glavnice. Družba namerava delati poskuse s proizvodnjo mešanice bombaža in konoplje. — Ustanovljena je bila družba Croatia film.

Uspeh pobijanja zakotne trgovine na Hrvatskem. Zadnje tedne poročajo iz hrvatskih pokrajin, da je postala ponudba masla in jajc znatno večja in so cene tudi popustile. Hrvatska oblastva izjavljajo v zvezi s tem, da je k znižanju cen mnogo pripomoglo tudi dejstvo, da so začela energično nastopati proti zakotni trgovini.

Delavstvo in mezda na Hrvatskem. V mesecu oktobru lanskega leta je bilo na Hrvatskem zavarovanih 249.688 delavcev in znaša povprečna zavarovana mezda 50.08 kun na dan, skupna zavarovana mezda pa 312.64 milij. kun, kar pomeni v primeri s septembrom lanskega leta povečanje za 5.28 milij. kun.

Iz Srbije
Prodaja čevljev v Smederevu. Komisariat za obnovo Smedereva je pred pred časom naročil 1500 parov čevljev za najsiromašnejše Smederevčane ter jih sedaj prodaja par po 450—550 din.

Moški čevlji imajo gumijaste podplate, ženski pa usnjene.

Pomanjkanje kruha v Belgradu. V zadnjem času je bilo v Belgradu zopet precejšnje pomanjkanje kruha. Nekatere pekarnice ga niso pekle po deset dni ter so zato bili brez njega vsi tisti ljudje, ki morajo kupovati kruh pri teh pekarnah. Sploh pa navadnega kruha ni več ter peki pečejo, kadar imajo moko in drva, samo projo, ki jo povrh tega zgnetejo še tako nespretno, da je sploh neužitna. Razen kruha je v Belgradu še vedno pomanjkanje drv, kar ljudje v tem mrazu še težje občutijo.

Petrovgrad dobil rečno pristanišče. Petrovgradska občina je preskrbela potrebne kredite za zgraditev pristanišča na Begeju. Z ureditvijo pristanišča bo občina preprečila tudi nadaljnje poplave v mestu.

Rekorden obisk protimasonske razstave. V Belgradu so te dni zaprti protimasonsko razstavo, ki jo je obiskalo nad 80.000 ljudi.

Notarska zbornica za Banat. V Petrovgradu so odprli notarsko zbornico za vse področje Banata.

Srbija je preskrbljena s sladkorjem. Z ozirom na razne glasove, ki so se širili v zadnjem času po Belgradu, da bo kmalu zmanjkalo sladkorja, odnosno, da bodo sedanje količine zmanjšane, je bila centrala za sladkor prisiljena izjaviti da so vse te novice gladko izmišljene, ker je Srbija s sladkorjem preskrbljena. Sedanje motnje so nastopile samo zaradi tega, ker tovarne niso dobile pravočasno na razpolago zadostnih količin sladkorne repe.

Iz Hrvatske
Novi poveljniki italijanske vojske v Dubrovniku. Prejšnji teden se je v kneževem dvoru v Dubrovniku predstavil zastopnikom hrvatskih civilnih in vojaških oblasti general Privati, novi poveljnik italijanske vojske v Dubrovniku.

Zakonska odredba o praznikih. Hrvatska vlada pripravlja zakonsko odredbo o praznikih.

Travniki dobi novo državno ustanovo. Ministrstvo za gozdove in rudnike v Zagrebu je ukinilo sedanje gozdno ravnanje v Mostarju ter odprlo novo gozdno ravnanje v Travniku.

Uspeh nabiralne akcije za hrvatske domobranke. Poročali smo, da so tudi na Hrvatskem nabirali volnene predmete za svoje domobranke. Nabiralna akcija je sedaj zaključena ter je po poročilu zagrebškega časopisa v vsakem oziru uspešna. Za hrvatske vojske so ljudje darovali 82.922 volnenih predmetov v skupni vrednosti 5.226.000 kun.

Razstreljevanje leda na Savi. Poročali smo, da je zaradi silnega mraza zamrznila tudi Sava pri Zgrebu. Da bi omogočili normalen odtok vode in preprečili poplave, so pričeli ledene plati razstreljevati. Pri tem so ugotovili, da je ledena skorja debela tri metre.

Ste že naročili na letošnje zbirke „NAŠA KNJIGA“ (I I I . L E T N I K)

Založba „Naše knjige“

Če niste, pohitite z naročili. — Naročnina za prvo skupino — do julija — ki obsega tri knjige v skupnem obsegu 1100 strani, je za vezane izdave L. 84,- za broširane izdave L. 107,- in se lahko plačuje v 6 mesečnih obrokih po L. 14,- oziroma L. 17,- (za vezane)

1. knjiga izide februarja: Majocchi, Kirurgovo življenje
2. knjiga izide aprila: Budak, Ognjišče, I. del
3. knjiga izide junija: Budak, Ognjišče, II. del

Odlična vsebina — umetniška kvaliteta.

Ljudska knjigarna v Ljubljani, Pred škofijo 5

Kako naj trgovci na drobno vračajo dobaviteljem pokvarjeno racionirano blago

Dogaja se, da so trgovine na drobno prisiljene vrniti dobaviteljem blago, ki jim je dospelo v pokvarjenem stanju ali pa drugače ne odgovarja naročilu.

Ob pogledu na najpogostejše primere se odreja, da se je glede predmetnih vračil treba držati sledečih norm:

1. Če se vrača pokvarjeno ali kakor koli naročilu neodgovarajoče blago z dogovorom, da nabavljajoča tvrdka dobi od dobavitelja v zameno enako množino primernega blaga, potem naj nabavljajoča tvrdka sporoči vrač

Kam se Ljubljanci hodijo smučat

Ljubljana, 31. januarja.

Za letošnjo zimo so si Ljubljanci izbrali nova smučarska izletišča. Šele zdaj so spoznali prav idealne smučarske razmere na Notranjskem in na Dolenjskem. Že med tednom, še bolj pa ob nedeljah, je na nekaterih točkah polno ljubljanskih smučarjev, ki so letos prav zadovoljni, tako s snegom, kakor tudi z novo odkritimi smučišči. Sneg sprva ni bil kdove kaj zadovoljiv, ker je manjkalo stare zamrzelke podlage, pač pa se je zadnje dni sneg že toliko popravil, da more biti z njim zadovoljen še tako razvajen smučar. Sneg je po večini zdaj že zvožen in zmaz, tak, ki je posebno za trening prav dober.

Glavno letošnje središče ljubljanskih, pa tudi drugih smučarjev, je nedvomno ozemlje okoli Sodražice. Tam so res lepa smučišča okoli Sv. Gregorja, Sinovce, na Travnj gori, na Vagovki, na Gori, Globeli in na obronkih hribovja. Kdor Ljubljancev pa ne utegne v Sodražico, najde tudi okoli Ljubljane prav dobra smučišča, na Golovcu tja do Lavrice in Grlov, na rožniški strani pa so prav dobra smučišča zlasti Podutikom.

Za Sodražico pa je vendar drugo glavno smučarsko središče. Visnja gora z res krasnimi smučišči. Predvsem nudi ugodne prilike za smučanje 748 metrov visoki Kucelj, eno uro od Visnje gore. Polževo je zaradi velike reklame, najbolj znano, vendar pa tam smučanje zdaj ni kaj posebnega. Letos je tam sneg brez vsake podlage in ker je bil hitro zvožen, sedaj smučarji ne morejo biti posebno zadovoljni z njim. Nasprotno Polževo pa je 784 m visoko Gradišče ali Tabor (z ostanki nekdanjih utrdb).

Napravimo skupne pašnike na Kočevskem

Za povzdigo dolenjske živinoreje so potrebni — Naloge selekcijskih organizacij

Ribnica, 2. februarja.

Če potuješ po slovenski zemlji od Jasence, mejnika med Ribniško in Kočevsko dolino, od vasi do vasi po Kočevskem in te le malo zanimajo kmetijske razmere, boš takoj opazil veliko rano našega narodnega gospodarstva: veliko razkosanost kulturne zemlje, polja in travnikov, pretrganosti po številnih poteh in kolo-vozhah ter ločenosti po širokih brezplodnih mejnih brazdah. Poleg slabo obdelane rodovitne zemlje najdeš tu mnogo neobdelanega, z grmovjem in trnjem prerasčenega sveta, o katerem ti bo vedel še kak stari vaščan pripovedovati, da so bili na njem nekdanj krasni in bogati pašniki, kjer se je paslo na stotine čvrste, zdrave goveje živine in tolstih ovac.

Kočevarjem ni bila živinoreja glavni vir dohodkov, saj so črpali brez posebne muke življenjsko bogastvo iz obširnih gozdov ter so se preživljali z gozdom. Mnogi so šli v svet, zemljo pa pustili svojim ženam, da so jo obdelovale. Po prvih naseljenjih Slovincih so prevzeli tudi mnogo njihovih šeg in navad, tako n. pr. srenjske pašnike, na katerih so pasli skupno svojo živino. Zadnje čase pa so tudi te travnike pričeli deliti, ker ni bilo pravega razumevanja, za katero so pa na Kočevskem dani vsi pogoji.

Po Kočevskem je še mnogokje mnogo pašnikov, ki bi po nujnih potrebnih izboljšavah bili naravnost idealni za skupno pašo. Kakor v Švici, ki slovi tudi po najboljši in plemeniti živini, ki se pase poleti na velikih skupnih pašnikih, bi lahko tudi na Kočevskem pričeli z umno živinorejo. Ponekod so po 100 do 200 ha obsegojoči pašniki, s krasno sončno lego in s studenci in dobro pitno vodo. Prav bi bilo, če bi se Zveza selekcijskih organizacij lotila tega tako perečega gospodarskega vprašanja in kupila tu vsaj dva tako velika pašnika, kamor bi njeni člani pošiljali v letnem času svojo živino na skupno pašo. Na teh pašnikih bi se mlada živina, ki je ne potrebujejo za delo, okrepila, posestniki pa bi prihranili krmo za zimo, ko bi imeli v hlevih lepo živino.

Kako pomembni so skupni pašniki za živinorejo, nam kaže tudi napredna živinoreja na Gorenjskem. Ravno skupni pašniki so povzdignili na Gorenjskem živinorejo, da je sedaj Gorenjskem glavni vir dohodkov, saj je samo to dalo pobudo n. pr. za ustanovitve velikih Združenih mlekarj v Naklem, ki so dobavljale ljubljani ogromne količine mleka, masla in sira. Po združni zamisli so začeli izdelovati bobinski sir, ki je v kratkem času zaslovel po domovini in na svetovnem trgu.

Tudi na Travnj gori nad Ribniško dolino je nekak skupni pašnik, je pa premajhen (ca 80 ha), nima potrebnih prednosti za skupno pašo,

Ta hrib nudi čudovita, skoraj še neodkrita smučarska polja. Le eno napako (ali morda dobro lastnost?) ima Gradišče. V bližini ni namreč nobene gostilne.

To so torej kraji, kamor se sedaj zatekajo ljubljanski smučarji. Marsikdo jo mahne seveda še bolj na jug, globlje na Dolenjsko. Saj okolica Novega mesta, še bolj pa Bela krajina in Gorjanci nudijo vse polno krasnih prilik za smučanje.

Da vojna in nove razmere nikakor niso vzele smučarjem veselja in volje do tega prekrasnega športa, resnične bele opojnosti, se more vsak opazovalec prepričati vsako nedeljsko jutro ali pa večer, ko na Rakovniku in na glavnem kolodvoru odhaja ali prihaja stotine podjetnih smučarjev in smučark.

Smučanje, ki je bilo pri nas še pred petnajstimi leti šport kakih desetih izbrancev iz najbolj premožne ljubljanske družbe, je postalo pri nas tako vsesplošen narodni šport, da velja že za pravo čudo mlad človek med 15 in 40 letmi, ki ne bi znal smučati. Pa tudi otroci in starejši ljudje z vneto gojijo to lepo športno panogo. Po priljubljenosti se more pri nas smučanju primerjati kvečjemu le še kolesarstvo, to pa zaradi prometnih potreb, izmed športov pa je smučanje daleč bolj priljubljeno, kakor recimo plavanje, nogomet ali lahka atletika

Prvi petek v februarju nas zopet kliče v okrilje presv. Srca Jezusovega

Seja italijanskih učiteljev

Ljubljana, 3. februarja.

Po nalogu Zveznega Poveljnika je 30. januarja ob 18 sprejel zvezni podpoveljnik vse voditelje šolskega GILL-a.

Potem, ko je orisal razne stopnje delavnosti, ki jo razvija Zvezno poveljstvo, je zvezni podpoveljnik podal nova navodila in program, ki naj bi se razvijal v bodočih mesecih s sodelovanjem šole; zvezno tekmovalno v telesni vzgoji, športno udejstvovanje, tekmovalno zborovskega petja za ljudske in meščanske šole, tečaj italijanskega jezika za člane organizacije, tečaj za četrtoletje Babilje, Avangardistov, Malih in Mladih Italijank, tečaj za gospodinjstvo, tečaj za deklamacije, tečaj za prvo pomoč, tečaj za slikanje na keramiko, ter pri tem dal posamezna navodila.

Potem je objasnili voditeljem delo, katerega bodo morali razvijati s tem, da bodo sodelovali z organizacijami GILL-a. Seja se je začela in končala s pozdravom Duceju.

Veliki zameti na Blokah

Bloke, 3. februarja.

V nedeljo zjutraj je začelo snežiti z močno burjo. Metlo je do Svečnice zvečer. Pečnikarjev avto je prišel včeraj z dveurno zamudo. Povsod velikanski zameti, tako da so morali pred šolo napraviti tunel, da lahko hodijo ljudje na občino in v cerkev. Glavno cesto so že preplužili, da bo promet v kratkem odprt. Temperatura ni niti visoka — —6 stopinj Celzija.

Nazoren pouk

»Mrcina, pazi sedaj dobro, da se boš naučila pravilnega skakanja!«

Krompir namesto kruha

Poročali smo že, da so v Bolgariji oblasti zmanjšale porcije kruha. Poleg tega peki tudi ne smejo več peči kruha iz enotne krušne moke, temveč ji morajo primešati tudi koruzno moko. Ker pa tudi ti ukrepi še ne zadostajo, je oblast

Javna kuhinja dobrotelnega zavoda na velesejmu

Kristusova zgodovina

Giovanni Papini

18. Gora

(Nadaljevanje).

Gora, na kateri je sedel Jezus, ko je govoril, je bila gotovo nižja od one, s katere mu je satan pokazal kraljstva sveta. Od tam se je videlo le polje, ki je bilo obsejano od ljubeznivega večernega sonca, in z ene strani zeleni kos jezera in z druge dolgi greben Karmela, kjer je Elija premagal Baalove hlapce. S tega nizkega griča, katerega so le pisatelji poveljevali in imenovali goro, a je morda bila le hrib, holmec, komaj dvignjen nad zemljo, s tega griča, ki niti ni zaslužil imena gore, je Jezus pokazal kraljestvo, ki nima konca ne kraja in je zapisal v srca — ne na kamenite plošče kot Jehova — pesem novega človeka, himno povišanja.

»Kako so lepe noge onega, ki na gorah naznanja in povzdiguje mir!« Izajaja ni bil nikoli tako preroški kot v trenutku, ko so mu privrele iz ust te besede.

Jezus je sedel na vzvišenem prostoru, v sredi med prvimi apostoli, obdan od stoletin oči, ki so gledale v njegove oči, in nekdo ga je vprašal, čigavo je to nebeško kraljestvo, o katerem je tolikokrat govoril.

Jezus je navedel devet blagorov, ki so »od bleške blesteče« sferične vsega govora.

Blagre, katere tudi danes pogosto navajajo oni, ki so pozabili na njihov smisel, tudi skoraj vedno napačno razumejo. Režejo jih in hebaajo, skrunijo in kazijo, omalovažujejo, kvarijo in izpahujejo. In vendar je v njih povzet v kratkem prvi prazniški Jezusov nauk.

»Blagor ubogim v duhu, zakaj njih je nebeško kraljestvo.« Luka je izpustil besede »v duhu« in imenoval, kakor za njim mnogi uboge vožbe; marsikateri moderni in hudobni so pa razumeli preproste, neumne in bebast. Skratka izbirati je treba med nemaniči in slaboumnimi.

Jezus ni v onem trenutku mislil ne na ene, ne na druge. Jezus ni maral bogatov; z vso dušo je preziral pohlep po bogastvu, največjo oviro za pravo duševno obogatitje; Jezus je ljubil reveže in jih je zbiral okrog sebe, ker jim je bolj treba, da se ogrejejo. Govoril jim je, ker imajo večjo potrebo, da se nasitijo z besedami ljubezni. Ni pa bil tako slabega razuma, da bi domneval, da zadostuje, da si ubožen — materialno, socialno ubožen — in da dobiš s tem že pravico, da uživaš kraljestvo.

odredila, da morajo vsi gostinski obrati in restavracije enkrat na teden postreči gostom namesto s kruhom s krompirjem. Zaradi te odredbe bolgarskih oblasti je sedaj nastalo veliko povpraševanje po krompirju.

Tretji petek v pobožnosti devetih prvih petkov naj nas vse združi v zadoščevanju

Zapletena konjska tatvina pred sodiščem

Novo mesto, 1. februarja.

V petek dopoldne se je pred malim senatom novomeskega okrožnega sodišča pričela razprava proti 31 letnemu Antonu iz Zakljavega pri Metliki, ki ga je državni tožilec obtožil konjske tatvine. Po obtožnici bi naj bil obdolženec dne 13. septembra lanskega leta na Rakovcu pri Metliki ukradel izmed šestih konj.

Navedeni obtoženec se je zagovarjal, da je v noči, ko je bil konj ukraden res bil na Rakovcu pri posestniku Bezjaku, pa tatvine ni izvršil on, pač pa, da je ukradenega konja nekaj dni zatem kupil od nekega gonjača s Hrvatskega. Proti obtoženci sta pričala dva gonjača, ki sta prišla na razpravo s Hrvatskega, razbremenilno pa je zlasti pričal zanj posestnik Bezjak. Ker so si izpovedbe prič močno nasprotovale, je bila razprava na predlog državnega tožila in zagovornika zaradi zaslišanja novih prič preložena na nedoločen čas.

Kongres za vojno kirurgijo

Pod pokroviteljstvom marala Antončesca se prične dan v Jassyju kongres za vojno kirurgijo. Na kongres so povabljeni vsi romunski civilni in vojaški kirurgi.

Ljubimo se med seboj, je največja zapoved za današnji čas. Srce Jezusovo nas vabi k pobožnosti devetih petkov

KULTURNI OBZORNIK

Silvin Sardenko: Tolažnica

Ljubljana 1942-XX. Založba »Znamenje«. Stran 80. — Cena vezanemu izvodu 10 lir.

Znamenje v bregu, spodaj polje s sadnim drevjem in kozolecem, zadaj vaška cerkevica, nad njo pa ostro zarezani vrhovi gor, kdo ne čuti prijazne idilike naše zemlje in tople domačnosti. Glej, v ta svet te vodi najnovejša Sardenkova zbirka. Ne le v zlatih obrisih se lesketajoča naslovna slika. Vsa lepa vsebina.

Zbirka je posvečena Tolažnici. Njej, katere pogled iz njenih svetlih podob v znamenjih in cerkvah ter domovih je tolikrat srečeval in dvigal naše verne ljudi. In njega življenjska vsebina je namenjena mnogim... Ne manj tistim, ki komaj slutijo, kakor onim, ki dobro čutijo, kaj pomeni podoba Zalošne Matere: posebno v naših dneih.

Kraji, kjer je Marija nekoč živila in trpela, so res daleč, najsi je to Nazaret ali Betlehem, Kalvarija ali Egipt. A kakor po verovanju in podobi, nam je Tolažnica tudi v Sardenkovi pesmi. Iz častiljivega gorskega znamenja nas domače vabi:

Upehal vas je pot! Pa v mojem domu pobjite malo! K meni kdaj se skloni pastir, ki čredo tod na pašo goni.

Mož dom je kraj oddiha marsikomu.

Zbirka ima sedem ciklov, sedem skupinskih slik Marijinega trpljenja v slutnji in na begu, v iskanju in srečanju, pod križem, pri slovesu in ob vstajanju. V vsak ciklus uvajajo mogočna, kakor granit težka gesla velikega Marijinega častila Dan-teja, ki s svojo mogočno, da ne rečem trdo stvarnostjo dajo slutiti vrhovno veličino božje Matere. Tako v ciklu *Pro slovesu*: Glej! To je roža, ki je v njej Beseda mezo postala; tu so lilije... ali *Pod križem*: Usmiljenje je v tebi in sočutje, / veliko-dušje, v tebi se združuje, / kar more v stvari biti

dobrega. Tudi Sardenkova beseda zavzveni bolj trdo in vzneseno, a le včasih. Tako v eni najlepših pesmi: *Pogumno vstopi v dom bolečin* (49), ki se v himničnem zanosu obrača k poljedelcem žuljavih rok, delavcem iz mesta in sel in mislecm razgubanih čel in nadaljuje:

Na milijone vidim rodov sprevod trpečih vedno je nov. Odvsepovod in sleherni kot razgrinja jih na Kristusov pot — in vsak mu svoj bo križ daroval.

A navadno je Sardenkova beseda mehka, tiha, kakor bi se bala, da bi motila svoj skrivnostni svet, če bi bila glasnejša, in da duša ne bi sozvenela.

Če govorim o slikah, nočem reči, da je pesnitev le predmetna. Res, Sardenko je tudi teolog, pazljivo zasleduje znanstveno mariologijo in je zato stvaren. A pristno osebno doživlja go po zgledu in vplivu narodne pesmi vodita v pravo religiozno liriko. To ni več nauk, ne le navadna slika, je res živo zaznavanje ali podoživljanje religiozne resničnosti, ki narokuje stih:

Počiva v rožah svojih ran. Le varno ga nosite! To Jagnje božje, s križa sveto, Telo je Rešnje, trikrat sveto, s častjo ga sveto pokopljite. (65)

ali

Sedaj sem sama. V naročju mrtev Sin. In kdor samotne dni in sredi bolečin v samoti treni naj pride hropnik k nama. (59)

Sardenko pa se v svoji pesmi ne umika morda v idilično preteklost naših znamenj, ampak živo čuti vso zamotano skrb in bolečino človeka naših dni: bridke menjave, beg in izgnanstvo, mrz in samoto, pomankanje in težka vprašanja od kod, kam in čemu. To našo bolečino veže pesnik neprisiljeno

z bolečino Tolažnice. Njo spremljamo, pa vendar je to tudi naša pot, njena bolečina naša bol. Za primer te miselne sozvočnosti, ki daje zbirki še poseben pomen za naš čas in jo dviga nad zgolj osebno razpoložensko liriko, navajam le nekaj stihov iz ene prvih pesmi, ki nam to vzporednost doživljanja in njeno smer kakor v kratkem preglednem uvodu odkriva:

Mir je hodil vam na misel, pa se meč vam nudi. Meni tudi.

Begate po daljnem svetu, da vas pot utruji. Mene tudi.

Križ stoji pred vami velik v uri trikrat hudi. Meni tudi.

Krasen dan se vam obeta, da se nebes čudi. Meni tudi. (10)

Ta pot s Tolažnico pa, kakor razodeva zadnja kletica, vodi kvišku, v svetlejšo višino (prim. sliko Marijine poti v gore, kjer se duh ne utruji, str. 11), kjer se nam odkriva globoki, odrešujoči smisel trpljenja. Za primer pogled le pesem:

Najvišji, ki je vse ustvaril, le boli ne, je bol razložil, z zaključkom, da so bolečine skrivnostni božjih trat cvetovi; teko skrivnostni v njih tokovi; strup ali med beró duhovi, če svet jih, ali Bog prešine. (23)

Zbirka »Tolažnica« pomeni obogatitev naše religiozne lirike in priča o posebni skrbi, ki ji jo je avtor posvetil. Je pa tudi lepa religiozna knjiga: pogovor trpeče Matere s trpečim človekom naših dni. Knjiga, ki dviga in tolaži. Osvetljuje to tihi žar z naših čustvitivih podob Zalošne Matere. Vsa, ki mu je mar naše religiozne kulture, jo bo s pri-

dom vzel v roke in jo v letošnjem postu prebiral in se bo sam uveril, da veljajo tudi za sliko Tolažnice v zbirki skromne spremne besede: »Gledati nanjo more trpečim biti v tolažbo.«

Knjigo je opremil arhitekt Mirko Oražem. Motivi — vaška idila in cvetoče trnje — se lepo ujemajo z izbrano vsebino in vedrim duhom, ki zbirko prešinja.

Otvoritev razstave bratov Vidmarjev

V nedeljo ob 10 dopoldne je bila odprta umetnostna razstava slikarjev brata Nandeta in Draga Vidmarja. V intimnem razstavnem salonu galerije Obesnel se je zbralo ob tej priliki lepo število umetnikov, književnikov, predstavnikov raznih kulturnih ustanov in umetnost ljubčega občinstva. Že poprej je vsaka njuna razstava vzbudila mnogo pozornosti, ta pa še posebej, saj razstavljata sedaj po daljšem presledku. Oba Vidmarja izhajata iz prve povojne ekspresionistične umetniške skupine, katero pa sta zgodaj zapustila in sta pričela samostojno razglabljanje slikarske probleme. Ta njuna samotna šola v hribi, kjer sta mnogo let živila, ju je privedla marsikdaj v škrpice, iz katerih sta se dokončno izmotala do samoniklosti in svojstvenega gledanja na vse pojave slikarskega sveta. Ko sta l. 1928. razstavila v Ljubljani, smo že lahko ugotovili, da sta nagnjena k zdravemu realizmu, s katerega bosta lahko nemoteno posegala v globino vseh slikarskih problemov. Občinstvo, ki si je včeraj ogledovalo njuno razstavo, je bilo veselo presenečeno. Slikarja razstavljata 30 olj, s katerih veje naša živa pokrajina in naš skromen človek z vsem svojim življenjem. Vse njune podobe izražajo zdravje in veselo odkrivanje vsega, kar je najlepše našega. Drago je ostal zvest motivom, ki jih je vzbujal še v štajerskih hribi. To pot razstavlja pokrajinske motive iz Sore in z jezera pod Krimom. Velika kompozicija »Jesen v Sorie« je polna življenja. Vse življenje vasi v ospredju slike

Dobne novice

Koledar

Sreda, 4. februarja: Andrej Korsini, škof; Ev-tihij, mučenec; Janez Britski, mučenec; Raban Maurus, škof.

Cetrtek, 5. februarja: Agata, devica in mučeničica; Genuin in Albin, škof; Domijan, spoznavalec; 26 japonskih mučnikov.

Osebnosti

— Poroka. Na svečnico sta se poročila na Ježici v župni cerkvi, in sicer v prelepi novi kapeli Kraljice miru, gospodična Marica Ješe, absolventka abiturientkega učiteljskega tečaja in hči uglednega posestnika in tesarskega mojstra Janeza Ješe in Spodnje Dobrave, in gospod Ciril Velušček, profesor klasične gimnazije v Ljubljani. Poročal je župnik gospod Janez Pucelj, naš znani pisatelj, pričal pa sta bila nevestin stric gospod Franc Dežman, vlakovodja drž. železnice, in profesor dr. Joža Lovrenčič. Mlademu paru želimo obilo božjega blagoslova na novi življenjski poti!

Novi grobovi

† Ivan Šesek, magistratni ravnatelj v pokopu v Ljubljani, je zaspal v Gospodu v tork zjutraj. Dosegel je lepo starost 89 let. Kot magistratni ravnatelj je bil nekdanji znan in ugleden ljubljanski mož. — Pogreb pokojnega bo v sredo dne 4. svečana ob pol 4 popoldne v Žal. in sicer iz kapelice sv. Jožefa, kamor bo njegovo truplo prepe-ljano v sredo popoldne. Blag mu spomin, njegovi duši pa večni pokoj! Zaljučim sorodnikom izre-kamo svoje sožalje.

Mnogo zanimi-
ga berila in še več
prekrasnih slik
Vam prinaša vsak
mesec »OBISK«
za leto naročnino
40.—Itr. Naročite
vupravi, Ljubljana,
Kopitarjeva številka 6

— Dogoni glavne živine in svinj. Prehranjevalni zavod Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino priredi v prihodnjem tednu te-le dogone za glavno živino: dne 9. februarja v Črnomlju za govedo in svinje; 10. t. m. v Novem mestu za govedo in svinje; 10. t. m. v Velikih Laščah za govedo in svinje; 11. t. m. v Ljubljani za govedo in svinje; 11. t. m. na Rakeku za govedo in svinje.

— Kdo kupuje knjige »Architectura perennis« nas bo zanimalo, ker smo prebrali, kdo je v prejšnjih stoletjih kupoval tako važna dela. Popolnoma naravno je, da se za arhitekturo zanimajo predvsem naši arhitekti, inženirji in stavbeniki. Tako so sami arhitekti in inženirji doslej kupili tretjino prodanih izvodov, stavbeniki in zidarji, med njimi celo zidarski mojster iz Ribnice, so si pa poleg teh pridobili 10% doslej prodanih knjig. Knjigarne so vzele 15% in po 5% so jih kupili kamnoseki, duhovščina, odvorniki ter industrijalet. Razni obrtniki, ki jih še nismo navedli, so vzele 7%, med njimi je pleskar, steklar, mizarski mojster i. dr. Privatnih uradnikov je med kupci tudi 5%. Med kupci je tudi ugleden ljubljanski gledališki igralec, zaman pa med kupci doslej iščemo denarne zavode, zdravnike, finančnike in pa naj-uglednejše politične osebnosti. Zato zlasti razno-vrstne zavode in veljake, ki so doslej vedno vneto propagirali kulturna prizadevanja, opozarjamo, naj hite z naročilom v mestnem kulturnem odseku v Turjaški palači na Napoleonovem trgu.

„PROJA“?

je zajeto v pestrost barvite pokrajine, da se nam zdi vsa podoba kakor alegorija ljudi, ki so s svojim delom povezani z zemljo. Prav tako govori »Soriška njiva«, še bolj pa »Krompir«, »Orač«, posebno pa obe »Zetvi«. Nande nas pa posebno pre-seneča s svojimi »Koničji«, »Zimskimi pokrajina-mi« in »Hribovcem«. V sliki »Dva prijatelja« pa je strnil vsa svoja oblikovalno profinjena. Oba sli-karja uporabljata močne, zdrave živahne barve, ki s temnimi kontrasti še posebno močno izražajo vsebino motiva. Zato ima vsaka njuna slika vse-bino, življenje in tisti slikarski poudarek, ki ga sicer »Slovek« zamenja s lezardističnimi sli-kah. Sicer pa se bomo k strokovni oceni itak že vrnili. Razstava bo odprta vsak dan do 15. febru-
arja od 9 do 18.

Plesni večer ge. Mire Sanjine

Mira Sanjina-Jovanovič je olajšala razumeva-nje svojega plesnega večera s tem, da je v časopisu sama poudarila, da goji moderno plesno smer; njeno prizadevanje gre za tem, da jo ohrani čisto. S tem je nakazala okvir, v katerega je po-stavila njen pojav: stopa po poteh, ki so jih utrlj Amerikanka Duncanova in dalje največ Nemi-labani, Mary Wigmanova in vrsta drugih, med njimi tudi Kurt Joos, v katerega skupini je ples-salka nastopala. Ta smer izhaja iz nazora, da more postati gojeno plesalčovo telo v isti meri veren instrument za izraz slehernega notranjega doživljanja, kot so izrazna sredstva kakor druge umetnosti. Ker se je postavil moderni umetniški ples s tem tudi na stališče popolne avtonomnosti, si je vzel plesalec še tudi prostost, da sme sam ustvariti vso zasnovo plesa od ideje do izvedbe. Zato se čisto zgodi, da šele išče sodelavca-kompo-nista, ki naj ustvari za njegov ples še ustrežajočo glasbo. To pa je tudi že največja skrajnost, do katere je smer šla. Mira Sanjina je plesala na že znano glasbo, ustvarila je pa sama koreografski del.

Po strani plesne tehnike izhaja nova kultura iz naravne preprostosti gibanja, zato ples navadno z boso nogo. Ne more se reči, da bi pojav moderne smeri ubil balet, ta klasični ples pre-teklosti, ki se je v operi res delno poplutil in potrebuje novega življenjskega soka. Oba bosta živela dalje, rasla bosta vsak v svojem načinu in si med seboj dajala tudi novih impulzov. Pri vsa-kem od njiju ni vprašanje upravičenosti obstoja, temveč zgolj vprašanje popolnosti, do katere se je znal povzpeti plesalec, naj že pleso po tej ali

Ljubljana

1 Osebnosti izkaznice po odredbi Visokega ko-misarija začne ljubljansko mestno poglavarstvo izdajati v najkrajšem času in sicer jih bo pre-bivalstvo dobilo po posameznih okrajih, najbrž v šolah. Zato naj zaenkrat zaradi osebnih iz-kaznic nihče ne hodi na mestno poglavarstvo, temveč naj mirno čaka na nadaljnje objave in navodila v dnevnikih.

1 Društvo železniških uradnikov bo imelo svoj redni občni zbor dne 8. febr. 1942 ob 14 v prostori-h »Sloge« z običajnim dnevnim redom. Vsi člani vljudno vabljeni. — Odbor.

1 Prva predstava zabavne komedije »Upniki na plan« bo v nedeljo, 8. februarja ob 3 popoldne. Igra je dobro pripravljena in jo bodo igrali igralci franciškanke Prosvete, ki so si v letošnji sezoni pridobili upravičen sloves. Vabimo vse, ki jim je do prijetne zabave, da si igro ogledajo v čim več-tem številu. Vstopnice si pa zaradi velikega zani-manja preskrbite v predprodaji od jutri dalje v trgovini A. Štiglič, Franciškanova ul. 1 in na dan predstave pri blagajni franciškanke dvorane.

1 V Vrtnarskem tečaju Sadjarske in vrtnarske podružnice Ljubljana I. predava v sredo, dne 4. t. m. g. mestni vrt. asistent Pirnat Franc o na-daljšnjem spomladanskem delu v zelenjadem ma-lem vrtu, posebno o presajanju sadik iz tople in mrzle grede na prosti, o setvi zelenjave na pro-stem in o oskrbovanju in zalivanju zelenjavnih se-tev. Začetek točno ob šestih v kemijski predaval-nici na I. drž. realni gimnaziji v Vegovi ulici. Vstop prost.

1 Spored koncerta Ljubljanskega komornega orkestra, ki je pod umetniškim vodstvom docenta Karla Rupla: 1.) Vivaldi: Koncert v a-molu za godala in klavir; klavir igra pianist Bojan Ada-mič. 2.) Schumann: Samospevi za sopran in klavir. Poje gđ. Valerija Heybalova, članica naše Opere. — Po pavi je spored naslednji. 3.) Šker-janc: Tri skladbe za godalni orkester; 4.) Faure: Andante moderato za godala in klavir; klavir igra pianist Bojan Adamič; 5.) Bach: Koncert v d-molu za dve violini s spremljevanjem godalnega orkestra. Dve soloviolini igraja prof. Leon Pfeifer in mojster Albert Dermelj. — Koncert bo v po-nedeljek, dne 9. t. m. ob pol 7 zvečer v veliki Filharmonični dvorani. Predprodaja v knjigarni Glasbene Matice.

1 O violinskih igrah umetnice Pine Carmirellijeve se je izjavil drug ljubljanski umetniški kritik ob priliki njenega lanskega koncerta v Ljubljani sledeče: Že takoj v začetku moram naglasiti, da izkazuje gđ. Pina Carmirelli daleko nadpovpre-ko reproductivno stvarjalno osebnost z vsemi odlikami dovršenosti v tehničnem obvladovanju, kakor v znatno poglobljeni glasbeni interpretaciji. Njena virtuozna igra in silnost v oblikovanju umetnin ji dajeja značaj z elementarno silo prežete po-ustvarjalke, iz katere vre najčistejša podoživeta lepota muzikalnih vrednot. Dalje pravi, da po-je njena melodija kakor pesem visoke poezije. Tako so bili vsi kritiki edini, da je gđ. Pina Carmi-rellijeva umetnica prve in najvišje vrste. V Ljub-ljani bo ponovno nastopila v petek, dne 6. t. m., ob pol 7 zvečer v veliki Filharmonični dvorani. Igrala bo Griega, Čajkovskega, Copola, Hubaya, Paganinija in Casello. Pri klavirju Maria Sala. — Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

1 Kino »Sloga« predvaja te dni izredno lep mladinski film, prava himna mladosti, prešernosti, neugnane borbe za športnim udejstvova-njem in mladostnih idealov. V dosego svojih cil-jev in teženj se ne straši ta mladina nobene nevarnosti, družji jih tesna tovariška vez, ki jo prepleta žarek medsebojne, iskrene in lepe lju-bezni. To je film veselih mladostnih obrazov, o mladih ljudeh in z mladimi ljudmi. To je film našega časa in naše mladine, kateri je tudi po-svečen. Samo prvovrstni mladi igralci: Silvana Jachino, Mario Giannini, Aldo Fiorelli, Mario Fer-rari in Fausto Gueroni. Na sporedu je samo ne-kaj dni ter ga uprava kina prav toplo priporoča na ogled.

po oni tehniki. Tudi nam Slovincem moderna smer ni več tako neznan: predstavila sta jo Mlakarjeva, šola v njenem duhu ima v Ljubljani Vidmarjeva, med drugimi jo zastopa tudi Marta Paulinova. Ko primerjamo z vsem tem Sanjino, se nam zdi važno poudariti, da po moči svojega umetniškega pojava, svojega notranjega žara ni kaka ustvarjalna nove plesne smeri, ampak da gre v tem primeru že za prenašalko, ki je smer prevzela, ki v njenem duhu pleše, a se ne po-ganja v globino; ni iskalka in utiralka nove sme-ri, temveč njena razširjevalka.

Plesni spored je obsegal deset plesov, zgra-jenih na osnovi že dane glasbe: trije na Chopina, trije na Albeniza, po eden na Griega, Rimski-Korsakova, Debussyja in Gotova. Značaj njenih plesov je različen, a po osnovnih razpoloženjih bolj lahek kot problemski. Slogovno so bili v duhu moderne plesa najbolj čisti Chopinov preludiji in heroična etuda; vsebinsko so bili veren prikaz spremljajoče glasbe, po tehniki podajanja pa iz-raz šole, ki odlikanja vsako narejeno, le zunanje podano in nedoživljeno gibanje. Ostali plesi so bili trojnega značaja: trije španski na Albenizovo glas-bo, dva psihološka in en folklorni. Psihološki sta bili postavili Male princese in Mademoiselle Blue (izvoljena, ne »prečehena« gospodična), ki ima-ta obe sorodne poteze. Ta dva plesa sta zapustila vtis, da bi dala ob glasbi Rimski-Korsakova in Debussyja priliko za dokaz večje upodablja-joče sile in umetniške iznajdljivosti, kot jo je plesalka izpričala. »Mala princesa« kljub pestro uporablje-nim zunanjim izraznim sredstvom (Janova recita-cija, svetlobni efekti) ni prav prepričala.

V Miri Sanjini je izrazil plesni element. Nje-no znanje je lepo, čeprav še ni toliko, da bi pomenilo kako globlje umetniško razodetje. Če se ozremo ob njenem nastopu na ono visoko in obenem edino merilo plesne umetnosti, ki ima svoj ideal v veliki profinjnosti pojava, pri kate-rem polno zveni vsak duševni utrip in sleherni niansa giba, lahko rečemo, da ima plesalka pred seboj še lepo umetniško razvojno pot. — Umet-nico je na klavirju spremljal Bojan Adamič, ki je zaigral tudi več samostojnih točk. Bil je plesalski tenkočuten spremljevalec. Violinski del je oskrbel A. Dermelj.

A. T.

Najboljši in najcenejši slo-
venski tednik je »Domoljub«

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Re-sljeva c. 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič — Tržaška cesta 48.

Gledališče

Drama: Sreda, 4. februarja, ob 17: »Vodac«. Red B. — Cetrtek, 5. februarja, ob 17: »Lepa pu-stolovščina«. Red Cetrtek.

Opera: Sreda, 4. februarja, ob 17: »Madame Butterfly«. Red Sreda. — Cetrtek, 5. februarja, ob 17: »Don Pasquale«. Premiera. Red premierski.

Rokodelski oder

Odlično je uspela na svečnico uprizorjena komedija: »MATURA«. Igra je s svojo lepoto in toplino zadovoljila vse občinstvo, ki je na-polnilo dvorano. »Rokodelski oder« bo na sploš-no željo igro ponovil v nedeljo 8. februarja ob 5 popoldne. Občinstvo vljudno opozarjamo, da si preskrbi vstopnice v predprodaji, ki bo v nedeljo od 15 do 12 in od 3 dalje do pričetka v društveni pisarni, Petrkova 12, I. nadst.

Poizvedovanja

Ključ »elzette« se je izgubil ob banke Slavije do Kopitarjeve ulice. Pošten najditelj naj ga odda v upravi »Slovenca«.

V petek se je zgubila železniška legitimacija na ime: Velkavrh Julijan, Ravnikarjeva 7, Ljub-ljana 7, z ostalimi dokumenti, ter potnim listom za v Nemčijo. Pošten najditelj naj jo odda v upra-vi »Slovenca« proti nagradi.

V dramskem gledališču so se po predstavi dne 1. t. m. našla očala v etuiju, in damska ovratna ruta. — Najdeni predmeti se dobijo pri odrskem mojstru Lebnu v njegovem stanovanju v Drami.

Radio Ljubljana

Sreda, 4. februarja: 7.30 Radijska poročila v slovenščini — 7.45 Pesmi in napevi, vmes ob 8 na-poved časa — 8.15 Radijska poročila — 12.15 Kmečka godba — 12.40 Koncert kitarista Karla Hladkija — 13. Napoved časa, radijska poročila — 13.15 Vojno poročilo Glavnega Stana Oboroženih Sil v slovenščini — 13.20 Orkester Cetra pod vodstvom Barzize — 14. Radijska poročila — 14.15 Koncert pod vodstvom M. Gaudiosija. — 14.45 Radijska poročila v slovenščini — 17.15 Koncert orkestra Glasbene Matice pod vodstvom L. M. Škerjanca — 19 »Parliamo l'italiano«, prof. dr. Stanko Leben — 19.30 Radijska poročila v slo-venščini — 19.45 Pisana glasba — 20. Napoved ča-sa, radijska poročila — 20.20 Komentar k dnevnim dogodkom v slovenščini — 20.40 Fantazija: Orke-ster in zbor pod vodstvom Petralia — 21.20 Pre-davanje v slovenščini — 21.30 Simfonični in koralni koncert pod vodstvom Giuseppeja Mule. — V od-moru: zanimivosti v slovenščini — 22.45 Radijska poročila.

S Spodnjega Štajerskega

Nevaren ogljenčev plin. V Zgornjem Rad-vanju je 33letni delavec Jakob Kolaric v kleti mariborske mestne klavnice s koksovo pečjo ogreval zamrznjeni vodovod. Mož je vdihaval strupene pline iz koksove peči ter se je neza-vesten zgrudil na tla. K sreči so ga naglo našli in prepeljali v bolnišnico.

Smrt na Štajerskem. V Mariboru je umrl 84 let stari sodar Jožef Gerlušnik. — V Za-loščah pri Polzeli je umrl 58 let stari Anton Baloh.

Negode. Na Koroški cesti v Mariboru je 8letni učenec Bogdan Volšek tako nesrečno padel, da si je zlomil levo nogo pod kolonom. — 62 let stari delavec Martin Polič iz Pesnice je doma pred hišo tako nerodno padel, da si je zlomil več reber.

Nemški podmornčaki v Mariboru. Pretekli teden so prišli v Gradec člani posadke ene iz-med nemških podmornic ter so gostje graškega mesta. Pod vodstvom graškega župana in svojega poveljnika so te dni obiskali tudi Ma-ribor, kjer jih je sprejel višji župan Knaus. Ogledali so si razstavo v mariborskem gradu v povečevanje nemške armade, nakar so na desnem bregu Drave zasedli avtobuse ter se odpeljali v Radvanje v gostilno Anderle, kjer so prebili lep večer. Najprej so poslušali Hitlerjev govor, nakar je govoril mariborski višji župan, odgovarjal pa mu je podmornski poveljnik. Zraven pa je bilo petje in godba.

Iz Novega mesta

Vsi delodajalci, ki plačujejo uslužbenski davek z davčnimi znakami, morajo do konca meseca februarja davčni upravi predložiti na pogled knji-žice uslužbenskega davka vseh svojih delojemal-cev.

S hudimi opeklinami po obrazu se je zatekel v kandijsko bolnišnico usmiljenih bratov Viljem Čuk iz Suhora v občini Šmilhel-Stopice. Kot klju-čavničar s svetilko za odtajanje vodovodov je spravljal v red zamrznjeni vodovod. Nesreča je hotela, da mu je plamen z bencinom kurjene sve-tiljke bušil v obraz in mu prizadejal občutne opekline, zaradi katerih je moral iskati zdravniško pomoč v bolnišnici.

Trebanjski dimnikarski okoliš je prost. S smrtjo dimnikarskega mojstra Franca Kramarja v Trebnjem je postal prost trebanjski dimnikarski okoliš. Prošnje za izdajo dimnikarskega dovolila

Lokomotiva je v nedeljo zdrknila v Zeleni jami v Ljubljani s proge na cesto. V nekaj dne-vih bodo podložili nod lokomotivo tračnice, nakar bodo tri lokomotive potegnile z združenimi močmi lokomotivo nazaj na pravi tip

za ta okoliš je z vsemi potrebnimi prilagami tre-ba vložiti na novomeškem okrajnem glavarstvu.

Hlod ji je zlomil nogo. 49letna Franciška Zo-ran, žena posestnika v Gaberju v občini Brusnice, je pomagala v gozdu pri spravljanju drv. Ob tej priliki ji je težak hlod padel na desno nogo in ji jo zlomil. Sedaj ee zdravi v novomeški ženski bolnišnici.

Redek gost. V novomeško žensko bolnišnico so pripeljali 46letno ciganko, Nežo Brajdičovo, ki je v Novem mestu na poledenih tleh spodrsnila in si pri padcu zlomila nogo. Ciganka je v novomeški bolnišnici, čeprav je Dolenjka polna ciganov, bolj redki gost.

Kdo je zavarovan? Za slučaj smrtne nezgode je kot naročnik »Slovenca« zavarovan le tisti, ki ima naročnino za tisti mesec, ko se je dogodila smrtna nesreča, plačano. Naše naročnike zato opo-zarjamo, naj sproti in vnaprej poravnajo naroč-nino, kar lahko storijo v »Slovenca« podružnici, ki posluje v Krajčevi knjigarni na Ljubljanski c.

Naročnike knjižne zbirke »Naša knjiga« spre-jema tudi »Slovenca« podružnica v Novem me-stu. V okviru te knjižne zbirke Ljudske knjigarne v Ljubljani bodo v letošnjem prvem polletju izšle tri knjige, in sicer: Majocchi: Kirurgovo življenje in dva dela M. Budakovega romana »Ognjišče«. Na-ročnina za vse tri knjige je za broširane 84 lir, za vezane 102 liri. Naročnina se lahko plača v šestih mesečnih obrokih.

DNEVNIK *Modrijančka*
PALČKA

Vseznal je začel ukazovati, a palčki so delali. Posekali so mlado jelko, jo oklestili, zabili v zem-ljo, a nato so razcepili vrh in pritrdili v rezo preč-nico in nanjo privezali vrvi.

»Zdaj pa,« je dejal Vseznal, »kdo je najbližje, naj brž steče po sodček«.

Kot bi trenili, je bil sodček že tu in so ga pri-vezali na vrvi.

»Tako, zdaj imamo tu žerjav,« je veselo vzklik-nil Vseznal.

»Kje, kje?« so vzkliknili drugi.

Jaz sem stopil na konca svojih novih lakastih čevljev, da bi bolje videl, in ... pljuski! Sem že sfrkal z glavo nizdol v vodnjak.

»Modrijanček, le zakaj ne paziš?« sem zaslišal glas Vseznala ... Alo, tovariši, na delo! Splezajte na bruno!

In v hipu je bruno kar mrgolelo samih palčkov.

»Plezajte! Alo, bliže vrvi!« je ukazoval Vseznal. Pod njihovo težo se je konec bruna začel po-lagoma spuščati v vodnjak. »Klok-klok-klok,« je zaklokočalo na dnu vodnjaka.

Mi smo koj vedeli, kako in kaj. Brž smo se drug za drugim spravili v sodček.

»Pritisnite, pritisnite, brate!« je zavpil Vseznal. Palčki so navaliли na bruno in sodček se je za-čel polagoma dvigati.

»Prekrasno potovanje po zraku!« sem vzkliknil in začel mahati s cilindrom krog sebe.

»Modrijanček, nakar se ne vrti okoli! Sodček se bo prevrnil in bomo spet na dnu vodnjaka!«

Umrl sem se. Da bi bil spet v mrzli vodi, si nisem prav nič želel. Medtem je sodček prišel na vrh.

»Rešeni smo! Rešeni!« so nori od veselja vpili palčki.

»Kako je Vseznal pameten! Imeniten Slovek je Vseznal!«

»Kajne? Ali ni to imeniten žerjav?« se je sme-jal Vseznal. »In kako imenitno ste se« modrijan-kiški! Zdaj pa ven!«

Skozi divjine po Borneu

Zgodba dveh turistov

Zahodna stran obrežne pokrajine nizozemskega dela otoka Bornea je za nama. Zavdihnila sva in se ekobacala iz avtobusa, ki naju je bil pripeljal na končno postajo ceste, v Bengkajang, neko oddaljeno upravno naselje. Poslednjič sva za več mesecev dolgo slišala udarce motorja; odslej bo treba vse peš prehoditi. Dolge poti skozi ta največji azijski otok so pred menoj in mojim tovarišem.

Najini prvi štirje nosači, dajaki, nastopijo pot. To so precej bebasti ljudje, kakršnih je vse polno v bližini malajskih in kitajskih tržišč, a so jako uslužni in skromni. Seveda ne bodo šli delj z nama ko za dan hodá, najrajši pa seveda le do sosednje vasi. S tem so združene marsikateri nevednosti, saj se večkrat pripeti, da vsi moški prebivalci delajo zunaj na riževih njivah in jih je treba šele počasi skupaj sklicati, če si človek želi drugih nosačev. Rajši bi bil imel ljudi, ki bi bili šli vso pot z nama. Pa to je kar nemogoče. Pota vodijo skozi pokrajine najrazličnejših plemen in stare razprtije med plemeni, razna sovražstva med vsemi in lov na glave še niso pozabljene. Celó lovcev na človeške glave je še precej na tem otoku.

V prvo resnično hribovsko vas smo prišli čez nekaj dni hojo skozi široko grčevje, sončne pustinje in temne gozdove. Zjutraj, ko smo bili prišli navkreber po stezi, se nam je v dalji prikazala visoka, ko miza ravna skalnata gmota *Songkong* z ostro odrezanimi robovi in se je sinje blesteča dvigala iz mlečnobelih oblakov. Opoldne, ko smo v silni sončni pripeki imeli za seboj pustinjske, izžgane pokrajine, smo obstali tik pred etrahotno etrmo eteno. Visoko zgoraj se nam je na previsu s kosovimi palmami javljala vas. Bilo je vprav na praznik vnebohoda in zares smo imeli pravi pravcati »vход v nebo« *pred seboj. Bilo mi je, ko da mi bi treba plezati na Himalajo. Toda ta goreki svet tam na vrhu, tisti hribovci, vse te goreke vasi, to je bilo nekaj, kar naju je ko z magnetom vlekel kvišku in sva le preplezala navpično, sto in sto metrov visoko, gladko eteno. Daleč sem bil spredaj pred nosači, ki previdno stopajo po ozki stezi, kjer goji plačaz v življenjem, čim le malce narobe stopiš. Počez čez etezo je položena past iz protja, da bi se ujele verice in bile za hrano revnim divjakom.*

Ko stopim, opazujem past in se oziram nazaj na to nemogočo, etrmo etezo, zaslišim z vrha zvoke, blagodneče zvoke ko od zvonov v tri četrtinskem taktu, kar je slišati še vse lepše ko pozvanje živinekih zvoncev na domačih pašnikih. To so glasovi težkih bronastih gongov in medanastih plošč, ki igrajo dajaki nanje in kar se ti zareže v dušo, da tega nikoli več ne pozabiš.

Ko sem se čez petnajst tednov nato odpravil z našega poslednjega počivališča ob zgornjem teku reke Kapuas, da nadaljujem pot dalje čez Borneo, sem se zavedal, da bo ta pot najdaljša in najbolj težavna, da bo takrat tudi višek mojega potovanja po tem otoku. Treba je bilo kar v eno prehoditi južno polovico zahodnega dela nizozemskega Bornea, kjer so razvodne, — najvišje gore in kjer se začenejo prve reke južno-vzhodnega oddelka. S tem pa bova s tovarišem prispela v popolnoma nov svet. Zakaj, čeprav je ta in ona pokrajina last ene in iste kolonialne oblasti, čeprav so pokrajinske

razmere jako elične druga drugi in je prebivalstvo istega plemena in je pomanjkanje ljudi povsod enako občutno, sta si obe pokrajini bolj tuji druga drugi kakor dve različni narodnosti in ne obstaja med njima niti kaka zvezna pot niti kako kupčevanje ali drugačno zamenjavanje.

To razvidno gorovje je tvorilo že ves čas našinega potovanja višek vseh misli, pogovorov, želja in dvomov. Prehoditi sva hotela ta del otoka kar napik proti jugu, od zgornjega teka reke Kapuas, kjer se končavajo mogočni Labodji hribi in se začenejo Milnarske pogorje. Samo še enkrat, in sicer pred 40 leti, je prehodil neki Evropejec to pot. To je bil neki nizozemski kontrolor, ki je vodil ekspedicijo zoper lovce na človeške glave. Odtlej je bila ta pot pozabljena tako med uradniki kakor med domačini in nihče ni vedel nobenih podatkov o njej.

Lepega, sončnega jutra, dne 18. julija 1937, sva šla, prebredla široko reko Kapuas in sva na onem bregu nadaljevala svojo pot.

Hoja po pragozdovih! Toliko je bilo že napisanega o tem! Toliko lepega in romantičnega. Toda kakor hodiš v sedanjih dneh po pragozdovih, ne občutiš tu nobene lepote in nobene romantike. Kar venomer so same težkoče, časih kar muke, kar moras prestatjati. Če omenim samo to, da si je bilo treba vsak dan pobrati na ducate zoprnih pijavk z nog, da so ti v hladnejših predelih roji nadležnih komarjev priskutili sleherni užitek svežega ozračja in da hoja časih ni bila nič drugega ko eno samo prekakovanje in drsenje, padanje in plezanje in plazenje po tleh. Potem je človek že vesel, ko mu prišrčni dajaki urno pripravijo ležišče na kolih, kamor ne more nobena pijavka, in zakurijo ogenj, kjer se praži riž in odganja dim nadležne komarje.

Čez štirinajst dni smo prišli z nosači v Nang-gah Rangoi, ki je poslednja vas tostran obmejnegorja. Vaški poglavar nama vse potrebno pojasni o razvodnem gorovju. Povedal je tudi, da bi vzeli s seboj čoln in ga potem na dnu gorovja uporabili za vožnjo po rekah. Kmalu so se ponudili trije moški, ki so bili pripravljeni, da naju bodo spremljali. Eden od njih nam je dal na razpolago svoj šest metrov dolgi čoln, ki je bil izdolen iz enega bruna. V njem se nas bo vozilo pet oseb z vso prilagojeno brašno, a brašna mora biti veliko, saj so dajaki znani kot veliki jedci.

Navzlic vsem oviram smo premagali to hudo pot od enega selišča tostran pogorja do drugega onstran gorá. Sredi gromkega bučanja hudournikov smo morali odetranjevati bruna in skalovje, kamenje, trnje, korenike in še različne druge zapreke.

Težavno je bilo dobiti pripravnih drv za taborišni oženj. Po deset in desetkrat smo morali razkladati in spet nakladati svojo prilagojeno brašno in smo nato prišli do globlje vode reke Dangoi. Voda nas je vzela s seboj in v tistem brunu smo brzeli ko brzovlak in pri tem smo morali venomer prazniti vodo iz našega »čolna«. Po nadčloveških naporih smo osmi večer prispeli do prve vasi v Kahajanu v južno-vzhodnem delu nizozemskega Bornea.

Svoje napake odvrzimo, Srcu Jezusovemu zadostimo

Severna Afrika: italijanski top velikega kalibra strelja

Najstarejše šole na Kranjskem

Kdaj se je začelo šolstvo v Ljubljani in drugod na Kranjskem in kakšno je bilo v najstarejši dobi, o tem nam zgodovina le malo poroča. Neprecenljivi vpliv šole za splošno ljudsko izobrazbo se je začel kazati šele tedaj, ko je država vzela vse šolstvo v svojo skrb in breme. V Avstriji se je zgodilo to šele proti koncu 18. stoletja. Dotlej šolstvo ni bilo državni ni mar. Brati in pisati sta znala večinoma le plemstvo in duhovščina, a pogosto celo ti s pomanjkljivim znanjem. Samostani, graščaki, okrajni itd., so urejali in vzdrževali šole, kakor se jim je ljubilo. Skoraj vse šole so bile zasebni zavodi, največ v službi cerkve, tudi od protestantov ustanovljene šole so bile v prvi vrsti namenjene v oporo in okrepitev protestantske veroizpovedi.

Glede šolstva Kranjska ni zaostajala za drugimi avstrijskimi pokrajinami. Poročila o šolstvu v srednjem veku so sicer zelo skromna, vendar je gotovo, da so kranjski deželni stanovni vedno mnogo zanje žrtvovali. Že v dobi vojvode Rudolfa I. je imela Ljubljana šolo, toda o njej se ne ve nič natančnejšega. Znan je od neki njen učitelj *Jacobus sholasticus Labacensis*. Tudi kranjski samostani so imeli že zgodaj dobro urejene šole. V škofji Loki je bil učitelj *Volfinus sholasticus* po imenu. Kolikor se more dognati, je začel s šolstvom v Ljubljani nemški viteški red v 13. stoletju. Ena izmed najstarejših ljubljanskih šol je bila šempetrska šola, ki se navaja že leta 1262. V

Križankah sta bila zavod in šola za revne deklice. Med kranjskimi mesti je imel Kamnik svojo šolo. Leta 1395. je dal kamniški župnik »Otto de Stüpl« *vrt pri šoli učitelju v užitek. Odlikovala se je tudi Ribnica, kjer je imela šola več razredov. Burkhard Zengg, župan v Memmingu na Švabskem, je obiskoval ribniško šolo v svoji mladosti okoli leta 1407. celih 7 let. V 14. stoletju je obstajala še tudi šenklavska ljudska šola, ki pa je v teku časa zaradi malomarnosti oblasti, meščanstva in šenklaških župnikov prenehala. Na prošnjo šempetrskega župnika Hangenreutterja in mestnega sveta je dovolil vojvoda Ernest Železni leta 1418, da se je stara, opuščena šola spet odprla in se zanj sezidalo novo poslopje. Poleg branja in pisanja se je poučevalo v njej tudi cerkveno petje. Patron šole je bil mestni magistrat, ki je nastavljal učitelje in skrbel za vzdrževanje šolskega poslopja. V to šolo so se vpisovali toliko učencev in je bil napredek tako dober, da je začelo v njej primanjkovati prostora. Zato je leta 1534. prosil mestni svet ljubljanskega škofa, da naj prepuosti v svoji palači eno sobo za šolo.*

Kranjski deželni stanovni so osnovali zunaj Ljubljane na kmeth mnogo začelnih (partikularnih) šol, ki so pa začele z nastopom novega veka propadati in se opuščati. Leta 1531. pa je poudarjal kranjski deželni zbor veliko pomanjkanje duhovnikov zaradi opustitve nižjih šol ter je zahteval, da se osnujejo po vsej deželi. Ker pa bi bili strahovi za deželo preveliki, zato se je obrnil do poslancev mest in trgov, da naj tudi oni pomagajo. Poleg samostanskih šol so bile tudi stolne in župnijske šole. Stolna šola se je nahajala na sedežu škofije. V župnijskih

Smrtni konec igre z vojno

V neposredni bližini kvicarskega mesta Brigg je prišlo do težke nesreče, v kateri so izgubili življenje štirje otroci. Na podlagi časopisnih poročil so otroci odšli v planino in se pričeli igrati vojno. Iz snega so napravili bunkerje, katere so eni branili, drugi pa napadali. Med njihovo igro se je višje v planini sprožila večja lavina snega in zaslula »bunkerje« *s štirimi fantički. Ostali njihovi tovariši so jih skušali izkopati in rešiti. Toda njihove moči za rešitev ponesrečenecv niso zadostale. Preden so zasutim fantičkom prihiteli na pomoč planinci iz mesta, so bili otroci pod težko snežno plastjo že zmrznili.*

V Bolgariji dovoljeno potovanje samo v nujnih primerih

Zaradi povečanega blagovnega prometa, ki ga morajo opravljati državne železnice v Bolgariji in kar zahteva seveda tudi večjo potrošnjo premoga in olja za mazanje, je ravnateljstvo državnih železnic pozvalo ljudstvo, da naj uporablja železnice za potovanje samo v nujnejših primerih. Iz istih razlogov je bolgarska železniška uprava ukinila tudi nekaj brzovlakov, kakor tudi več osebnih vlakov.

Vohunska razprava v Sofiji

V Sofiji se prične prihodnje dni tretja vohunska razprava. Tokrat sede na zatožni klopi ljudje, ki so bili v zvezi s pobeglim Kosto Todorovim, ki živi sedaj v Londonu in ki so bili v srbski in angleški službi. Sodišče je medtem Kosto Todorova že obsodilo na smrt. Verjetno je, da bo na smrt obsojenih tudi še več drugih njegovih somišljenikov in pomagačev.

Sport

Športni in vzgojni pomen smučanja

Brez dvoma je smučanje najpopularnejši šport med Slovenci. Ne bo odveč, če si podrobneje ogledamo vzgojno vrednost tega nadvse priljubljenega športa. Pri negovanju telesnih sposobnosti velja pravilo: kdor hoče postati močan, mora gojiti krepilne športe; kdor hoče postati spreten, mora gojiti spretnostne vaje; kdor hoče postati srčen, se mora igrati v borjenju, in premagovanju nevarnosti. Vzgojni učinek posameznih športov je zelo različen. Atlet, ki dviguje ročke, ne postane spreten, tudi ne hiter, pač pa močan. Sportnik, ki igra namizni tenis, ne dobi atletskih mišic, se ne razvije v orjaka, pač pa postane neverjetno hiter in spreten. Tisti, ki išče v sportu in telovadbi srčnosti, je ne bo našel v prostih vajah ali v teku na dolge proge, pač pa v boku in drugih borbenih športih.

Če tako motrimo vzgojno vrednost posameznih panog športa, bomo tembolj cenili tiste športe, ki razvijajo telesno moč in hitrost, srčnost in odpornost hkrati. Smučanje gotovo ni enostranski šport. Kdor v mladih letih smuča, krepí svoje mišice, istočasno pa tudi svoje notranje organe srce in pljuča. Pri smučanju ne krepimo samo nog, pač pa tudi mišice rok in trupa. Lahko govorimo o harmonični ali vsestranski telesni vzgoji. Smučar je pokončni četveronožec: v rokah drži palice, ki so dejansko podaljšek sprednjih okončin. Ko teče po ravnam, ali ko se vzpenja v hrib, si krepko pomaga z rokami. Gibi, ki jih izvaja, so zelo različni: po klancu se spušta v prožnem prežanju, veliko hodi in teče po ravnam, pred vsakim smukom pa se mora povzpeti na višino. Telesni napor je obilen, pa tudi dihanje je izdatno. O prahu ali slabem zraku ni govora, zakaj nikjer ni ozračje tako čisto kot je nad belo snežno odejo.

Niž ni smučanju bolj tujeja od nerodnosti. Če dobijo nerodni otroci smuč, se bodo kaj kmalu odvadili okornosti, postajali bodo vedno bolj spretni. Kristijanije in telemarki, hitri smuki in preskokni pomenijo premagovanje in pokončevanje nerodnosti in okornosti. Smučar postaja vedno bolj hiter in gibčen. Njegove mišice morajo biti prožne in poslušne, da lahko v vsakem hipu zavije na desno in levo. Na smučeh ves čas preži in pazi na spremembo strmine ter na ovire, ki so mu na poti. Vse organizem je v naponu, vsak hip se znajde pred novo nalogo.

Tisti, ki goji teke na smučeh in se pripravlja na tekme, neguje nehoti tudi vztrajnost, borbenost in voljo. Teki na smučeh niso za slabičarske značaje. Potrebno je, da se navadiš prenašati napore in da okrepiš voljo, da lahko vztrajaš v teku na 18, 30 ali 50 km do konca. Smučar je v stalni borbi z naravo in nevarnostmi. Bori se s strminami in mrazom, naskakuje ovire, preizkuša se v obvladani hitrosti, ki ga lahko vsak čas poruši s težkim padcem. Kdor se bori z nevarnostmi, se jih navadi obvladati. Vedno več zaupanja dobi v svoje preizkušene moči, vedno lažje premaguje nevarnosti in s časom dobi prijetno zavest erčnega smučarja. Nobena strmina mu ni prehuda, noben vrh previsok.

Šolah so poučevali le veronauk, cerkveno petje in branje, tu in tam pisanje ter od 14. stoletja dalje tudi nekoliko računstva. Učni jezik je bila materinščina. Mestne šole so stale navadno nekoliko nižje kakor samostanske in stolne šole. Za preproste ljudi so bile tako imenovane pisalne šole, namenjene nižjim slojem, zlasti obrtnikom. V začetku so bile te šole zasebne, imenovali so jih tudi zakončne, pozneje pa so jih ustanavljala mesta. V teh šolah je vladala silno stroga disciplina. Palica in šiba sta speli novo mašot. Učitelji so se imenovali »Schulhalter«, izraz »Schulmeister« *(šolašter) je nastal šele pozneje v 17. stoletju. Učitelj je prejel ob nastopu svoje službe od oblasti šibo kot znamenje šolske kazenske oblasti. Discipline sredstva in kazni so bile nad vse sramotne in poniževalne. Kaznovani učenec je moral nositi lesenega osla okoli vratu, rdeč jezik iz blaga na hrbtu, klečati je moral na kolenih itd. Kazen je trajala toliko časa, dokler ga ni nasledoval drug učenec, ki je kaj zakrivil.*

Zanimivo je, da se je vlada sama ponudila za sestavo primerne knjige, da bi bil pouk povsod enoličen in bi se mladina z nepotrebnimi in celo sumljivimi knjigami preveč ne obremenjavala. Višjih šol v deželi takrat še ni bilo, celo bogoslovci so takrat hodili na Dunaj in razna inozemska vseučilišča. Cesar Ferdinand I. je ustanovil na Dunaju poseben kolegij ter objubil, da bo dijake po vsej deželi podpiral. Zahteval je, da naj Kranjska pošlje vsako leto po 50 do 60 študentov, po 15 let starih na Dunaj, kjer bi se učili bogoslovja 5 let, kolikor jih preostaja čez vzdrževanje župnijskih in partikularnih šol.

Turški državni rudnik ustavil obrat

Edini turški državni rudnik Zonguldak, ki leži ob Črnem morju, je moral zaradi pomanjkanja jamskega lesa popolnoma ustaviti obrat. Turške oblasti se sedaj trudijo, da bi čimprej preskrbele potreben jamski les iz notranjosti Anatolije. Do ustavitve obrata v rudniku je prišlo zaradi izostanka pošiljke lesa iz Romunije. Posledice zaradi ustavljenega obrata v rudniku, ki ima v zalogi izkopanega premoga samo še 50.000 ton, se že kažejo ter so na pr. v Carigradu že zmanjšali uporabo električnega toka, po drugih mestih so pa že tudi zaprli šole.

Discipliniranje turškega ljudstva

Po časopisnih poročilih je nastalo v Carigradu precejšnje pomanjkanje sladkorja. Ljudje so se v zadnjem času namreč zbal, da sladkorja sploh več ne bo ter so pokupili vse razpoložljive zaloge. V zvezi s tem poročila turško časopisje, da je po uradnih izjavah odgovornih činiteljev Turčija s sladkorjem prav dobro preskrbljena in ni prav nobene potrebe, da bi ga ljudstvo nakupovalo v večjih količinah. Če bi pa ljudstvo kljub temu opozorilo še nadalje ostalo nedisciplinirano, bo oblast takoj uvedla nakaznice.

Prepovedano nošenje žepnih nožev

Po poročilih iz Delhija je indijska vlada prepovedala vsem mohamedancem nošenje tudi žepnih nožev. S tem misli vlada omejiti vsakodnevne poulične spopade. Prav tako je strogo prepovedano razširjanje neresničnih in vznemirljivih novic.

Norvežani hitrejši od Nemcev

Mednarodni drsalni teden v Celovcu so zaključili z drsalnim dvobojem Nemčija: Norveška. Že po izidih prvega dne — o katerih smo že poročali — je bilo jasno, da so Norvežani v hitrem drsanju še vedno nedosegljivi mojstri.

V teku na 1000 m je zmagal spet priznani svetovni rekord Egnestangen. Podrobni izidi so bili: 1. Egnestangen, Norveška, 1:33.1; 2. Hodt, Norveška, 1:35.2; 3. Berntsen, Norveška, 1:35.6; 4. Wolff, Nemčija 1:35.8. V teku na 5000 m se je sreča nasmehnila Nemcem. Zmagal je Egerland (Nemčija) v času 9:05.3. Drugi je bil Norvežan Egnestangen 9:10.7, tretji Wolff (Nemčija) 9:17.1, četrti pa May (Nemčija) 9:18.3.

Upoštevaajoč izide prvega dne, ko so tekmovali na 500 in 1500 m, je končno stanje točk naslednje: Norveška 99, Nemčija 49.

Na sredi poti

V državnem nogometnem prvenstvu so agilne enajsterice prehodile prvo polovico poti. Najbližje cilju je Roma, tik za njo pa jo dohiteva Torino. V nedeljo so odigrali 15. kolo in s tem zaključili prvi del prvenstva. Zdi se, da so se tudi gledalci, ki so 15 nedeljo po vrsti gledali nogometne tekme, že precej utrudili. V nedeljo jih je bilo na igriščih le po pet do dvanajset tisoč.

Obracun prvega dela državnega prvenstva je tale:

Roma	15	8	6	1	26	9	22
Torino	15	8	5	2	22	16	21
Venezia	15	7	5	3	19	11	19
Genova	15	5	7	3	23	14	17
Atalanta	15	6	3	6	22	18	15
Triestina	15	4	7	4	17	15	15
Liguria	15	5	5	5	20	25	15
Ambrosiana	15	4	7	4	20	20	15
Bologna	15	6	2	7	26	21	14
Milano	15	6	2	7	30	25	14
Lazio	15	4	6	5	23	24	14
Juventus	15	5	4	6	20	23	14
Fiorentina	15	4	5	6	20	26	13
Livorno	15	3	6	6	18	31	12
Napoli	15	3	5	7	13	26	11
Modena	15	2	5	8	11	32	9

Dobro lekcijo so dobili zagrebški igralci hokeja na ledu v Celovcu. Nastopili so proti znanemu K.A.C. izid pa je bil 15:1 — ali z drugimi besedami: še bo treba trenirati, preden bodo dosegli mednarodno višino!

Svicarji premagali Nemce. Na nedeljski nogometni tekmi na Dunaju je zmagala reprezentanca Švice z 2:1. V nemškem moštvu so igrali: Jahn-Seeta, Schmaus-Wagner, Mock, Hahnreiter-Fitz, Decker, Eppenhoff, Walter in Durek.

Šved Björn Borg je postavil včeraj na mednarodnih plavalnih tekmah Prastenburškega okrožja nov evropski rekord v prostem slogu na 200 m. Berlinski gledalci so pričakovali napeto borbo med Borgom in Madžarom Tatosom. Odlično razpoloženi Šved pa mu je z lahkoletno ušel in postavil nov evropski rekord na 200 m s časom 2:10.8 min. Drugi je bil Tatos s časom 2:18, tretji pa Schröder (Kiel). Na 200 m prsno je zmagal Rotmann s časom 2:42.

V berlinski športni palači so imeli včeraj zanimiv boksarski spored. Nastopili so najboljši poklicni boksarji. Glavna točka je bilo srečanje med Heuserjem in Lazekom. Čeprav je Lazek znatno težji, ga je Heuser podrl na tla. Zmagal je v tretjem krogu s knock-outom. Tako je postal Heuser nemški prvak poklicnih boksarjev v težki kategoriji in kot tak naslednik Maksa Schmelinga.

Tudi v igri na ledenem polju smo ujeti snovi na radiu dva važnejša izida. Berlinski Rot-Weiss je gostoval v Bratislavi in zmagal s 5:0. — Švedski A.I.K. je igral v Berlinu proti domačemu B.Sch.C. in dosegel 2:2.

Francesco Perri

52

Neznani učenec

Zgodovinski roman iz Kristusovih časov. Prevedel dr. Joža Lovrenčič

Kraj je bil neznano pust in skalovit. Tu in tam je bil kak travnat otok in kak šop osata vinske barve. Na desni so bili videti vinogradi, ki so jih obdajale vijoličaste smokve. Trte so cvetele in razširjale v vetru opojen vonj. S kozjim bobom posuta steza je prečkala majhno planjavico in ob njej je bil kup skal, ki so bile štrikotno zložene, na njih pa je bila široka rjava skril z odtocnimi žlebiči v obliki zvezde, kakršne so izklesavali na oltarnih ploščah, da bi se po njih odcejala kri.

»To bo Rahelin grob,« je pomislil Marko in obrnil konja proti temu kupu skal. Srce mu je tako nemirno bilo, da je čutil naval krvi v grlo in v senca.

Skril na oltarju iz neobdelanih skal ob robu griča je nenadoma spomnila oltarja v Lollinjem templju, kar mu je vzburkalo najrazličnejša čustva. Vse okoli je bila gluha tišina. Le brenčanje kake žuželke s cvetočega osata je bilo slišati in tu pa tam iz oljkovega gozdiča tam spodaj rezget legionarskih konj. V višini na desni so se belili mrki zidovi in stolpi Jeruzalema.

Marko je nategnil vajeti in pognal konja proti severu in stikal med skalami in grmičji divje oljke, ki so zastirale razgled. Nenadoma je opazil, da prihaja nekdo med grmovjem na konju. V jasnem jutranjem ozračju se je jezdec razločno odražal, kakor bi bil izrezan iz sinjega ozadja.

Na glavi so mu namesto običajnega kefieta vihrali v vetru gosti črni lasje, bogati kakor ženski. Prek ramen in prsi je imel lok, a na desni

roki, ki je bila gola in nenavadna nežna, zlato zapetnico. Čeprav je bil jezdec še daleč, se je Marku zazdelo, da je ženska.

Njegovo vznemirjenje je bilo še večje. »Kaj, če mi je Eleazar poslal amazonko, ki je najkrajša v njegovi tolpi,« je pomislil, se skušal obvladati in že vzpodbodil konja, da bi ji šel naproti, ko je tudi ona vzpodbodila svojega in se v diru spustila proti njemu.

Ko je bila le še kakih dvanajst korakov oddaljena, je zategnila vajeti na prsi, gledala nekaj trenutkov s čudnim izrazom rimskega mladeniča, nato pa skočila s konja.

Marka je spreletela mrzlica. Bila je res ženska, še prav lepa, dasi je njena zrelost obilnost kazala, da je blizu štiridesetih. Njen rjav izraziti obraz je bil ožgan in kazal lise in proge, ki jih vtisne koži ostri gorski zrak in veter. Nad črnimi očmi ob korenu sirijskega nosu strnjene obrvi so dajale njenemu pogledu nekaj orlovskega.

Marko je vznemirjen in nezaupen ostal na konju in čeprav mu je amazonka z orožjem prek ramenam nekam hrepenče namignila, naj pride bliže, ji je ukazal: »Odloži lok!«

Amazonka se je ustavila in ga znova tiho, a vzburljena gledala.

Nenadno so ji zalile oči solze in ji polzele po skrčenem obrazu. In niso nehale teči. Vse obraz ji je podrtaval — ihtela je.

Ce bi sprožila z loka vaju ostro puščico, ne bi Marka bolj zadelo kakor njen jok.

»Odloži lok,« je Mark Adonij še enkrat mrzlično ukazal. »Zakaj jočeš, kdo si?«

Adonij, Benomi, sin moje boščine!« je rekla žena in iztegnila roke.

Marku je bilo, kakor da se je pod njegovim konjem pogreznila zemlja in da ga pogoltno. Obraz mu je popršenel in na drhtečih ustnicah je

imel že besedo, ki se je ni upal izgovoriti. Skočil je na tla in še vedno držeč konja za vajeti, je napravil korak ali dva.

»Kdo si in zakaj me imenuješ sina?« Zena ni odgovorila. Nekaj časa ga je spet tiho gledala in jokala. Potem je spregovorila:

»Tvoje ustnice so pile iz mojih prsi, a sedaj mi prihajaš naproti kot sovražnik. Ali ti ni nikdar nihče govoril o Mikol Fabijevi?«

»Mikol Fabijeva je moja mati,« je odgovoril Mark s stisnjenim glasom, »in jaz jo iščem.«

Tedaj žena ni mogla več vzdržati. Snela je lok, ga zagnala na tla, se vrgla z razprostrtimi rokami na Marka in ihtela:

»Adonij, sin moj!...«

In sta se molče objela.

Mikol ga je splohtela kakor blazna objemala, potem mu je snela čelado, jo vrgla na tla, mu zalela obraz in glavo v roke, ga nenehno poljubljala in izpraševala, izpraševala. Očividno je bilo njeno veselje ob evidenju tako veliko, da ni mogla priti k sebi in se obvladati.

»Adonij, moj Adonij!...«

Mark, ki se mu solze zameglele oči, jo je klical kakor otrok, ki se je izgubil: »Mama, mama!...«

8.

Ko se je val ginjenosti polegel, je prvi spregovoril Mark.

»Mama,« je rekel, »odkar sem prišel v to deželo, je bila moja prva misel, da bi te poiskal. Zahvaljen iz ognja rojeni, ki te je spet pripeljal k meni. A povej mi, kako da si tukaj? Ali si izvedela o mojem prihodu in si mi prišla naproti, ali si Eleazarjeva odposlanka?«

»Prišla sem,« je odgovorila Mikol, »da sprejem svojo sina in ga spet posvetim Bogu, kateremu sem ga že posvetila s krvjo. Ti nisi Rim-

ljan, moj si, ker jaz sem te obrezala, jaz sem te darovala Bogu na višavah; kakor Mozesova Sipora sem te povezala s svojo postavo in za menoj moraš.«

»Kam, mama?« je vprašal Mark.

V gore, kjer živim jaz in kjer se borijo za svobodo izraelskega naroda in za svojega Boga. Prihod Mesijev je blizu. Bog Abrahamov ni dajal nikdar praznih obljub. Nekaj dni še ali pa samo še nekaj ur in Maziljenec Gospodov bo med nami in vzame v roko Matatijev meč. Moj sin se mora boriti na moji strani in ne v vrstah sovražnikov, da ga ne poruši ogenj Tistega, ki pride.«

Marku je ledenela kri. Tudi njegovo mater je prevzela blaznost njenega naroda. Zdaj, ko ga je našla, ga hoče spet izgubiti.

»Mama,« je rekel in jo objel, »ne blebdi tudi ti tako kakor tvoji bratje Judje. Vojvoda, ki ga pričakujete, da nastopi zoper Rimljane, je blazna predstava. Vsi bogovi so si izbrali svoje bivališče med obzidjem Rima in njegova moč je nepremagljiva. Tisti, ki pride, da odreši svet in ustanovi kraljestvo veselja za svoje vernike, ni vojščak, ampak božanski Dioniz, katerega so raztrgali titani. Jaz verujem vanj in ga pričakujem. Pojdite z menoj, ki predstavljam veličino Rima in moč gospodujočega naroda. Nič ne vem, kje si doslej živila in v kaki zvezi si z Eleazarjevo tolpo. Ponciju Pilatu so sporočili, da je v tolpi neka amazonka, ki je najbolj kruta. Če tudi bi bila ti ta amazonka, obljubljam ti pomiloščenje zate in za vse tvoje tovarše. Hiša, ki je bila moja in sem se v njej rodil, je z vsemi mojimi sužnji in z vsem mojim bogastvom pripravljena, da te sprejme. Pojdi z menoj, mama, in ne vztrajaj pri zahtevi, naj se omadežujem s sramoto izdajstva svoje domovine in veličastva Rima.«

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF

Predstave ob 16. in 18.15, ob nedeljah in praznikih pa ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30 uri

Zapleteno vračanje o ljubezni in umoru

Nedolžni ali krivi

S. Francis, Singapore, Filipini. Havaljski otoki — Frederico March in Jean Bennett

KINO UNION - TEL. 22-21

BENIAMINO GIGLI in EMMA GRAVATICA v svojem najnovejšem pevskem vefilmu

Vrtoglavlja

Ostali igralci: Camilla Horn, Ruth Helberg itd. Glasba: Puccini, Wagner, Giordani itd.

KINO MATICA - TEL. 22-41

Himna mladine, film zanosnih opojnih lepot in težnja po obvladanju nevarnosti

V sinje višave

Cvet najodličnejših mladih filmskih igralcev: Silvana Jachino, Mario Ferrari, Mario Giannini in Aldo Fiorelli

KINO SLOGA - TEL. 27-30

Iz pokrajin Trieste in Gorizia

Zahvala kraljice-cesarice. Ob rojstnem dnevu Njenega Velikanstva Kraljice in Cesarice je župan inž. Casasola v imenu goriškega prebivalstva brzojavno izrazil vdano čestitko. Za vladne voščilne izraze se je visoka gospe g. županu brzojavno zahvalila.

Zlata poroka. Redka slovesnost se je vršila te dni v Montestinski cerkvi: Jožef in Amalija Cefarin sta obhajala zlato poroko. Oba še čvrsta in krepka, sta pripeljala s seboj 34 svojih potomcev. Oba sta pristopila med sv. mašo k mizi Gospodovi in z njima vse hčere in vnuki — sinovi so vsi pri vojakih. Vzgojila sta 9 otrok; od teh je še 7 živih in dobro preskrbljenih. G. župnik Vinko Vodopivec je imel primeren nagovor, ob koncu katerega sta oba slavljena glasno obljubila, da si bosta v času, ki jima ga ljubi Bog da še živeti, zvesta v ljubezni do smrti.

Cene jajcem. Na Goriškem so sedaj v veljavi sledeče najvišje cene za jajca: za nakup je določena cena 1.40 za jajce, za prodajo pa 1.60 Lire.

Večer futurizma. Sloviti italijanski futurist, član italijanske Akademije ekselencije Marinetti je pred dnevi priredil v goriškem mestu zanimiv futuristični večer. Dvorana Prosvetnega krožka (Circolo di cultura) je bila napolnjena do zadnjega kotička. Moje Marinetija je občinstvo sprejelo z velikim navdušenjem. V svojem nagovoru je on najprej z zadovoljstvom ugotovil, da se je futuristično gibanje, ki ga je započel pred 30. leti, kljub številnim oviram zmagovito uveljavilo in da to gibanje zaradi svoje dinamike trajno napreduje. Nato je predstavil svoja sodelavca: goriškega rojaka slikarja Cralija, ki je dosegel že velike uspehe s svojimi slikami iz letaletva, in klavirskega umetnika Giuntinija, ki je na klavirju podal skladbo: »Torpedovca Nullo«. Vse večer je bil zelo razgiban in je dosegel popoln uspeh.

Posledica nesrečnega padca. 60letni kmet Anton Remec, doma v Učicah v oeski fari na Vipavskem je pred dvema mesecema padel pri svojem domačem delu z lestve na cementna tla. Pri

tem si je nalomil rebra in trikrat zlomil desno roko. Po dolgotrajnem, trpečem zdravljenju doma in v bolnišnici se mu je začela rana gnojiti in so mu morali roko odrezati. Sedaj je v hudih bolečinah umrl. Bil je invalid iz zadnje vojne. Naj počiva dobri mož v miru!

Omejitve porabe industrijskega toka. Znanje so že odredbe za varčevanje električnega toka v industriji. Vse industrije, ki ne uporabljajo lastnega toka za pogon, morajo prihraniti 20% energije. Varčevanje bo od 2. februarja dalje na ta način, da bodo podjetja en dan v tednu počivala. V tržaški provinci bodo počivala podjetja ob ponedeljkih, v goriški ob sredah in v provinci Pola ob petkih. Če pa s tem enodnevnim počitkom še ne bi bil dosežen rezultat 20% prihranka, bodo vsa taka podjetja morala obratovanje še bolj omejiti. Ta omejitev pa ne velja za podjetja, ki so vojaškega, javnega značaja in ki so važna za prehrano.

Beneški slikar, razstavlja. V Galeriji Trieste razstavlja slavni beneški slikar Marcel Coccin Saba kakih 20 svojih slikarskih del. Umetnik je zaslovel že v svoji mladosti z razstavami, ki jih je prirejal v raznih svetovnih metropolah. Tudi v mestu vzbujajo s sedanjim razstavo veliko zanimanje.

Vlak ubil železničarja. Na železniški progi Monfalcone-Ronchi se je zgodila smrtna nesreča. 52letni progovni čuvaj Albin Bergamasco iz Sagrada d'Isonza je na pregledu proge zadel v bližino kamnoloma med dva vlaka, ki sta se prav tedaj križala. Prvemu, ki mu je prihajal od spredaj, se je izognil na sosedni tir ter prišel pod kolesa lokomotive, ki je pridrla od zadaj. Obležal je pri prici mrtev.

Za 40.000 lir papirja je zgorelo v papirnem skladišču v Via S. Maurizio 16. Ogenj je najbrž nastal zaradi tega, ker so v neposredni bližini skladišča skušali stanovalci te hiše odvajati zaledenele vodovodne cevi z ognjem. Požar je naglo zajel znaten del skladišča ter uničil številne bale papirja v skupni vrednosti 40.000 lir. Nevarnost je bila izredno velika, da se ne bi požar razširil v neposredni soseščini se nahajajoča druga skladišča, tako na zalogo drv in lesa, na skladišče olja in bencina ter na skladišča Mitis, kar bi bilo usodnega značaja. Požrtvovalnim gasilcem je uspelo, da so ogenj omejili ter nevarnost po napornem delu odpravili.

Ponarjevalci napoleondorov prijeti. Nelegalna trgovina z zlatom in z zlatniki, ki se je zadnje mesece zelo razpasla, je prinesla tudi svojevrstne ponarejevalce na plan. Zaradi velikega povpraševanja po zlatnikih so jih začeli tudi ponarejevati. Številni falsifikati zlatnikov gredo vsi na račun teh ponarejevalcev, ki so s svojim delom izredno dobro služili, saj so jih prodajali po visoki ceni, tudi že po 800 lir komad. Tržaška policija je zdaj odkrila tako ponarejevalnico ter dva krivca zaprla. Ponarejala sta jih 56letni Alfred Miani iz San Daniele del Carso in električni instalater Ricciotti Battaglia v Triestu. Priznala sta, da sta ponaredila 300 zlatnikov ter jih prodala komad po 650 lir. Ponarejevalnica je bila v Via S. Marco 18, ter je bila opremljena z modernimi napravami za take posle.

»Niš nisem opazil.«

»Tudi blizu zimskega vrta niste nikogar opazili?«

»Nikogar.«

»Ko bi kdo v zimskem vrtu streljal iz revolverja, ali bi utegnil tisti strel slišati kdo drugi, ki bi stal v parku recimo deset metrov stran — kaj sode?«

Polkovnik nekmal pomislil.

»Vsa okna zimskega vrta so dvojna, dvojne so tudi steklene stene — dva sklada debelega stekla, vmes pa še nekaj palcev zraka. Pa sem vendarle prepričan, da bi oni tam zunaj moral slišati strel.«

Hammond pogleda polkovnika: »Kaj pa, ko bi bil revolver imel glušilno napravo, gospod polkovnik?«

»Ko bi bil revolver imel na primer »Maximovo« glušilo, bi strela zunaj ne bilo mogoče slišati — niti ne, ko bi človek stal tik pri vratih v zimski vrt.«

»Zanesljivo?«

»Lahko se zanesete! Čeprav v bojih z gorskiimi rodovi ob afganski mejli ne rabimo takih naprav, vendarle dobro poznam vse take konstrukcije ter tudi njihov učinek.«

Hammond je v polkovnikovem glasu razložil rahlo ironijo.

»Lepo se Vam zahvaljujem, gospod polkovnik!«

Zdaj je prišel na vrsto Willy Gray, visok in slok gospod, ki pa mu je manjkalo polkovnikovega vojaškega vedenja. Njegova obleka je bila iz najboljše blaga in se mu je imenitno prilagala, ni pa je nosil s tisto vnemarno eleganco, s ka-

Malioglasil

V malih oglaših velja pri iskanju službe vsaka beseda L. 0.30, pri ženitovanjskih oglaših je beseda po L. 1, pri vseh ostalih malih oglaših pa je beseda po L. 0.60. Davek se računa posebej. — Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu.

Prodamo

Pisalni stroj

UNDERWOOD prenosljiv s kovčekom, skoraj nov, poceni prodam. Naslov v upr. »Slov.« št. 875. 1

Kupimo

Kože domačih zajcev

veverice, lisice, dihurjev, kun, vider in domačih mačk kupuje L. ROT, krznarstvo — Ljubljana, Mestni trg 5. k

Plašč - kožuh

ameriških kož naprodam.

Imelak, Tyrševa cesta št. 35a. 1

Knjige

Knjige!

Vse vrste antikvariatnih knjig od najstarejših do najnovejših kupuje knjigarna Janez Dolžan, Ljubljana, Stritarjeva ul. št. 6, telefon 44-24. 1

Denar

Posojilo

5000 lir iščem proti vknjižbi na posestvo brez dolga. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Nujno« št. 874. d

Obet

Dame!

Prvovrstno barvanje las, vodna in trajna ondulacija v frizerskem salonu »Stigars«, Miklošičeva cesta, pri kolodvoru. r

Gospodje!

Prvovrstna postrežba v brivskem salonu Stigars na Miklošičevi cesti — pri kolodvoru. r

Filatelija

Filatelisti pozor!

Nakup in prodaja znakov vseh vrst, JOL albumov in filatelističnih potrebščin je najugodnejša v knjigarni Jan. Dolžan. Ljubljana - Stritarjeva ulica 6, tel. 44-24.

Filatelija

Filatelisti pozor!

Nakup in prodaja znakov vseh vrst, JOL albumov in filatelističnih potrebščin je najugodnejša v knjigarni Jan. Dolžan. Ljubljana - Stritarjeva ulica 6, tel. 44-24.

Filatelija

Filatelisti pozor!

Nakup in prodaja znakov vseh vrst, JOL albumov in filatelističnih potrebščin je najugodnejša v knjigarni Jan. Dolžan. Ljubljana - Stritarjeva ulica 6, tel. 44-24.

Filatelija

Filatelisti pozor!

Nakup in prodaja znakov vseh vrst, JOL albumov in filatelističnih potrebščin je najugodnejša v knjigarni Jan. Dolžan. Ljubljana - Stritarjeva ulica 6, tel. 44-24.

kršno se ponajajo modni gizdalini. Gray se je prej zdel malce v zadregi, kakor bi se hotel opravičevati, da je sploh na svetu, njegove sivozelene oči so se skoro utrujeno ozirale na onadva.

Vaše ime, prosim in poklic?

»Willy Gray — trgovski posrednik.«

»Mislim sem, da ste častnik?«

»Nekaj sem pač bil, gospod inspektor. Vojaško službo pa sem že pred desetimi leti pustil. Moj oče mi namreč ni zapustil mnogo denarja.«

»S svojimi starimi vojaškimi tovariši pa ste vendarle ostali v zvezi, kaj ne?«

»Da, vsaj z nekaterimi izmed njih. Shajali smo se vsako leto meseca novembra, da...«

»Da — bi — kaj?«

»Shajali smo se v določen namen — nimam pa pravice o tem govoriti — ne vem, kako se bo zdaj po vojvodski smrti to razvilo... Vse je namreč močno zapleteno.«

»Kaj je zapleteno, gospod Gray?«

»Tega ne morem povedati. Vprašajte rajši gospoda Hartingtona Crewa — prevzel je varstvo vseh vojvodskih koristi in poslov — ne vem, ali Vam o tem smem govoriti.«

»Hm! To pa kaj čudno zveni — sicer pa bom povprašal gospoda vojvodovega pravnega zastopnika. Ali nam ne bi mogli povedati, kako ste preživeli svoj popoldan?«

Gray inspektorja nekoliko začuden pogleda in ponovi:

»Moj popoldan?«

»Popoldan, da — nekoliko od treh dalje.«

»Ob tem času sem bil menda v knjižnici.«

»Moram natanko vedeti.«

Grayjeve utrujene oči se malce vznevolje in njegov glas skoro razdraženo odgovarja:

Ivan Šesek

magistratni ravnatelj v pokoiu

danes ob 5. uri zjutraj, v 89. letu starosti. - Pogreb bo v sredo, dne 4. februarja 1942, ob 1/4. uri popoldne z Žal. kapele sv. Jožefa, k Sv. Križu. Blagopokojni bo prepeljan na Zale na dan pogreba opoldne. Ljubljana, dne 3. februarja 1942. VIDA ŠESEK in sorodniki.

Zberite knjige »Slovenčeve knjižnice«. - Vsaka knjiga broširana le 5 lir, vezane po 11 lir in 20 lir.

Matija Zobec

je po kratki in mučni boleznii v 82. letu starosti, previden s tolažili svete vere, Bogu vdano umrl. Pogreb nepozabnega pokojnika se je vršil dne 2. februarja, ob štirih popoldne na farno pokopališče v Hrovačo. Vse, ki so ga poznali, prosimo, da molite za pokoj njegove duše in ga ohranite v lepem spominu. Goriča vas pri Ribnici, 31. jan. 1942. Žalujoča rodbina Zobec in ostalo sorodstvo

Oporoka osmih bojnikov

»Ali bi mi, gospod polkovnik, hoteli povedati, prosim, kako ste preživeli današnji popoldan?«

»Rad Vam povem. Od dveh do nekako treh in petinideset sem bil v svoji sobi — nato sem odšel doli, da bi napisal nekaj pisem. Tukaj v sobi pa je že sedel mladi Finsbury, ki je tudi pisal — nisem ga hotel motiti — pa sem odšel malo na sprehod proti razgledu v parku, kjer sem pokadil cigaro. Pet minut pred čajem — ki je natanko ob pol petih — sem se vrnil v hišo, kjer sem z drugimi popil svoj čaj.«

»Ko ste odhajali iz hiše, ali ste v veži koga srečali?«

»Da, družabnico lady Finsburyjeve, gospodično Brentovo.«

»Nato pa ste krenili kar naravnost na razgledni hribček?«

»Kar naravnost — če seveda tisto vijugasto pot skozi park smem imenovati naravnost.«

Kennedy pregleda načrt grajskega parka: »Vijugasta je pa res. Po kateri poti ste se vrnili v hišo?«

»Po južni, okoli malega ribnika, nakar sem po stopnišču šel v salon, odtod pa v obednico.«

»Zakaj pa po krajši poti niste krenili kar skozi zimski vrt?«

»Ker so vrata iz zimskega vrta v park v tem letnem času zaklenjena.«

»Zaklenjena? — Saj res. Ko ste hodili po parku ter stali na razglednem hribčku — ali ste kaj posebnega opazili?«

Za ljudsko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarčič

Izdajatelj: inž. Jože Sodja

Urednik: Viktor Centič